

IBMiSqlScripts

Zpracování SQL skriptů

Návod k použití

Obsah

Obsah.....	2
Úvod	4
Použití aplikace	5
Adresáře	5
Programové soubory	5
Umístění a spouštění aplikace	5
Instalace nové verze	5
Obrazovky pro správce aplikace	6
Export	6
Import	7
Parametry	8
Jazyk aplikace	8
Adresa serveru	8
Jméno uživatele	9
Seznam knihoven s databázovými tabulkami	9
Adresář IFS k centrálnímu uložení skriptů	9
Velikost okna s výsledky skriptu (dotazu)	9
Značka pro prázdné hodnoty sloupců	10
Počet mezer oddělujících sloupce ve výsledku dotazu	10
Výška písma v počtu tiskových bodů	10
Maska pro výstup čísel	10
Editace.....	11
Vytvořit nový skript	12
Obnovit zobrazení	12
Uložit do serveru	12
Načíst ze serveru	12
Zrušit vybraný	12
Upravit vybraný	13
Obrazovky aplikace pro uživatele	14
Spuštění	14
Parametry	14
Spouštění skriptů	15
Dotaz bez proměnných parametrů	15
Tisk výsledku skriptu	16
Dotaz s proměnnými parametry	18
Nedotazový skript.....	20
Pravidla pro tvorbu skriptů	23
Definice proměnných hodnot parametrů (<i>parameter markers</i>)	23
Údaje v definičním řádku	24
Zadání hodnot parametrů při spouštění skriptu	25
Příklad zadání parametrů	26
Definice titulních hlaviček	28
Definice sloupcových hlaviček	29
Vlastní hlavičky	29
Standardní hlavičky	29
Definice vertikálního a horizontálního členění	30
Úprava čísel pro výstup	32
Symbols pro tvorbu masek	32
Příklady masek	32
Zadání masek	34
Formát čísel bez masky	35
Vynechání sloupců z výstupu	36
Příklad na vynechání sloupců a tisk titulních hlaviček	36

<i>Parametry pro tisk</i>	38
<i>Sumarizace výsledků dotazu</i>	39
Definice skupinových úrovní	39
Definice summarizovaných sloupců.....	39
Úvodní texty pro sumární řádky	40
Příklad 1	41
Příklad 2	43
Editace skriptů	46
<i>Hledání textu</i>	47
<i>Shifting selected text</i>	48
Horizontal selection	48
Vertical selection	48
<i>Copy, cut and paste selected text</i>	49
Horizontal selection	49
Vertical selection	49
<i>Column lists – Seznamy sloupců</i>	50
Odstranění vybraných sloupců.....	50
Sestavení seznamu sloupců	51
Sestavení seznamu sloupců do řádku	51
Výběr všech jmen v levém i pravém rámečku.....	52
Kontextová nabídka na pravém rámečku.....	52
Práce s členy fyzických a logických souborů.....	53
<i>Vytvoření fyzického a logického souboru se členy</i>	53
<i>Skript k vytvoření alias objektů a zápisu dat do členů</i>	54
<i>Kontrolní výpis dat ze členů logického souboru</i>	55

Úvod

Motivem k vytvoření této aplikace bylo zjištění, že populární program Query/400 (s pozdějším názvem Query for i) není schopen zobrazovat a tisknout všechny znaky kódované v soustavě UCS-2 (CCSID 13488), UTF-16 (CCSID 1200) nebo UTF-8 (CCSID 1208).

Aplikace dovoluje vytvářet, ukládat a spouštět SQL skripty pro databázi IBM DB2 for i. Skript je text příkazů jazyka SQL uložený v textovém souboru s koncovkou `.sql` nebo `.SQL`. Do skriptu lze zapsat jeden nebo více SQL příkazů oddělených středníkem. Příkazy mohou být libovolného druhu a mohou obsahovat parametry označené otazníky. Nejčastěji ovšem půjde o dotazy, to znamená příkazy SELECT. Z uvedeného plyne, že tvůrce skriptů musí znát jazyk SQL alespoň na úrovni příkazu SELECT.

Do skriptů se kromě SQL příkazů obyčejně doplňují ještě další příkazy ve formě speciálních komentářových řádků, které dovolují pružně formátovat výstup výsledků na obrazovce a tisku na papír.

Programy jsou napsány v jazyku Java a vyžadují verzi *Java SE 8* nebo vyšší. Spolupracují s programy soustavy *IBM i Toolbox for Java* (nebo JTOpen). Programy byly vytvořeny a testovány v systémech Mac OS X, macOS a Windows 7, 10, 11 se vzdáleným internetovým připojením k systému IBM i.

Aplikace se neinstaluje, je připravena k okamžitému použití (viz [Použití aplikace](#) níže).

Poznámka: Skripty pro SQL rutiny nebo triggery psané v jazyku SQL PL však nelze zpracovat.

Použití aplikace

Aplikace se neinstaluje, je celá předávána jako adresář, v němž jsou začleněny následující adresáře a soubory.

Adresáře

- *helpfiles* - obsahuje návod k použití v českém a anglickém jazyce,
- *icons* - obsahuje ikony pro tlačítka v editoru,
- *logfiles* - obsahuje textové soubory *err.txt* a *out.txt*, do nichž se zapisuje přesměrovaný výstup ze souborů *System.err* a *System.out* (tj. z konzoly).
- *paramfiles* - obsahuje soubor *Parameters.txt* s parametry aplikace,
- *printfiles* - obsahuje textové soubory, které jsou výsledkem běhu skriptů,
- *scriptfiles* - obsahuje soubory skriptů, jejichž jména končí příponou *.sql*,
- *workfiles* - obsahuje textový soubor *Print.txt*, výsledek posledního běhu skriptu.

Poznámka: Soubory *err.txt* a *out.txt* slouží ke zjištění původu případné chyby v programu.

Programové soubory

- Soubor *jt400-21.0.4.jar* - obsahuje podmnožinu tříd ze soustavy IBM i Toolbox for Java.
- Soubor *Q_Menu.jar* - obsahuje třídy Java programů aplikace a spouští aplikaci pro správce aplikace a pro tvůrce skriptů.
- Soubor *Q_MenuUser.jar* - obsahuje třídy Java programů aplikace a spouští aplikaci pro uživatele.

Umístění a spouštění aplikace

Aplikační adresář umístíme na vhodné místo a případně přejmenovat. V něm můžeme vytvořit zástupce (shortcut, alias) souborů *Q_Menu.jar* (programy pro správce) a *Q_MenuUser.jar* (programy pro uživatele). Zástupce pak můžeme umístit třeba na plochu nebo jinam.

Programy spustíme poklepáním na zástupce nebo na originály souboru *.jar*; ukáže se nabídka aplikace.

Stejná kopie aplikace funguje v systémech macOS a Windows.

Instalace nové verze

Nahradíme dva *.jar* soubory *Q_Menu.jar* a *Q_MenuUser.jar* jejich novými verzemi.

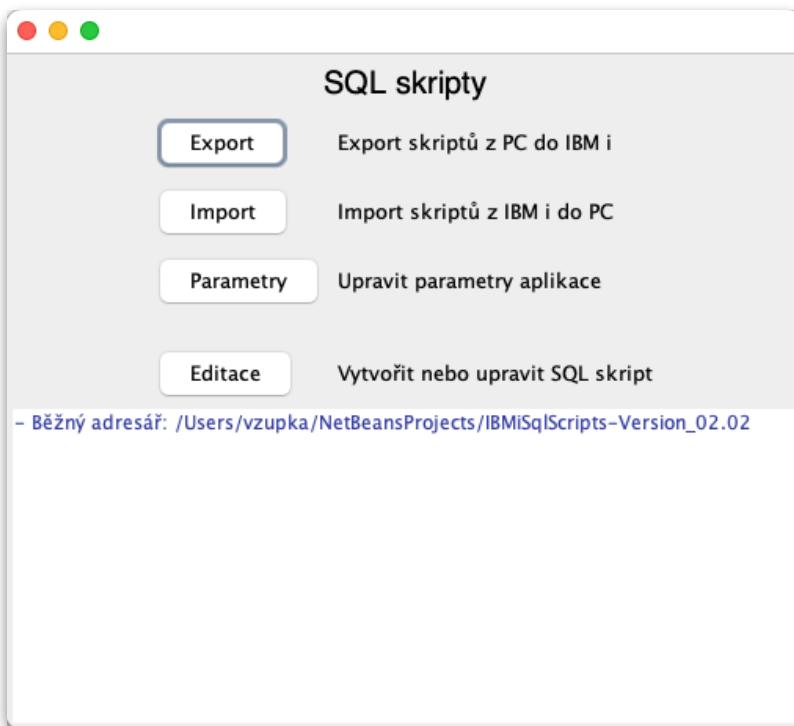
Nahradíme také uživatelskou dokumentaci *helpfiles* novými soubory

IBMiSqlScriptsUserDocEng.pdf a *IBMiSqlScriptsUserDocCz.pdf*.

Upozornění: Adresář *scriptfiles* obsahuje texty skriptů, které vytvořil správce aplikace. Podle potřeby je lze uložit do jiného adresáře nebo je přepsat skripty uloženými v jiném adresáři. Trvaleji lze uschovat skripty do IFS adresáře, který správce vytvoří k tomuto účelu. Může jich vytvořit několik a podle potřeby je použít k exportu z adresáře *scriptfiles* nebo k importu do adresáře *scriptfiles*, viz dále.

Obrazovky pro správce aplikace

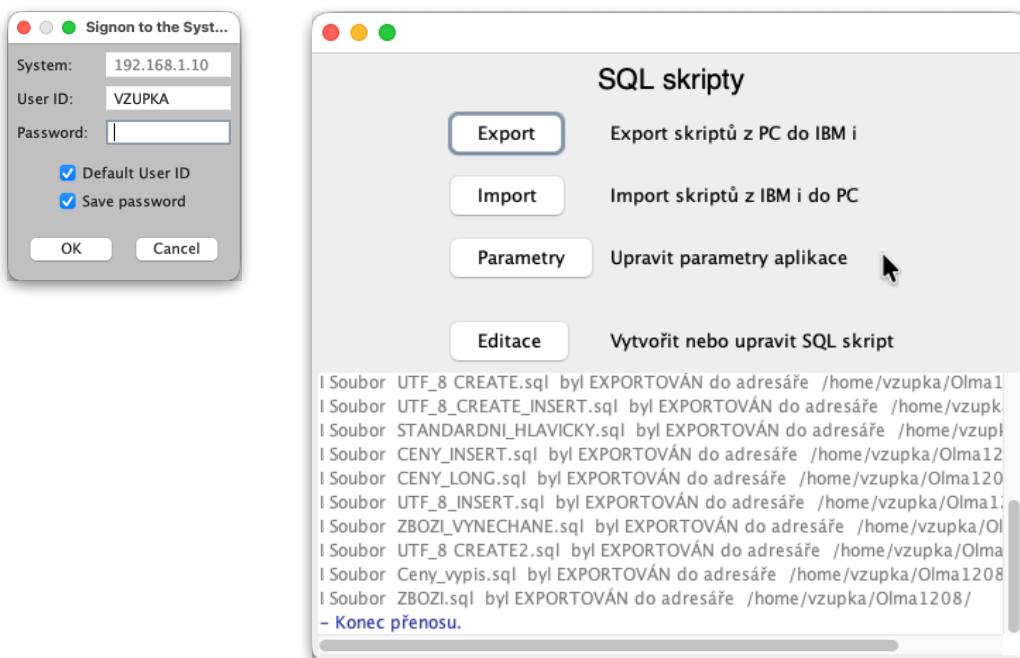
Při spuštění aplikace se jako první zobrazí nabídka funkcí pomocí tlačítek.

Export

Tato funkce vyvolá dialog *Signon to the System* pro zadání přihlašovacích údajů k přístupu do systému IBM i (jestliže uživatel ještě není přihlášen).

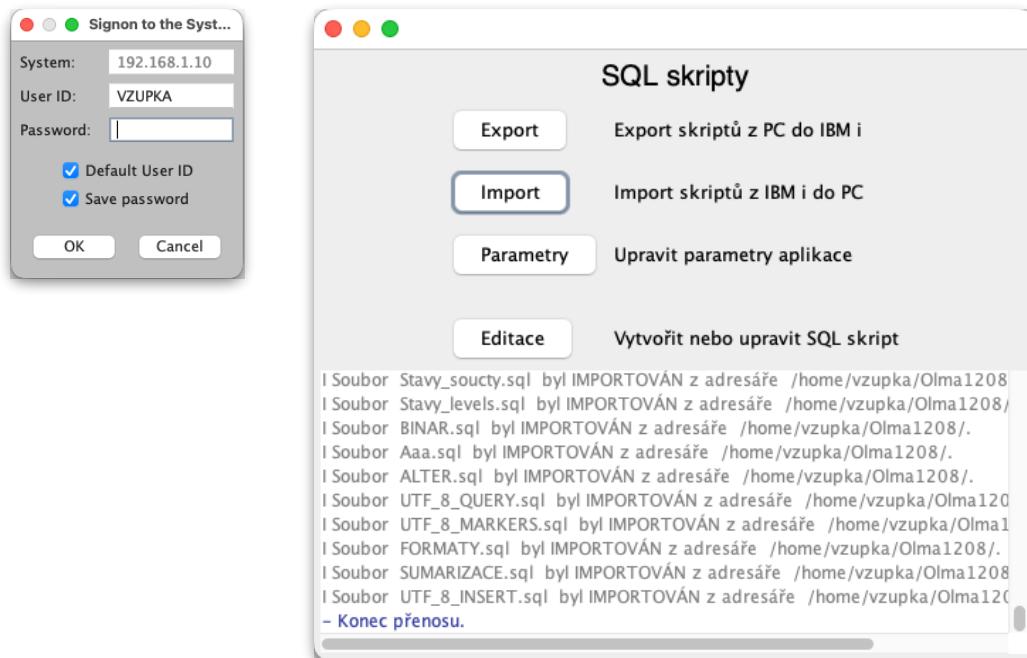
Po úspěšném přihlášení spustí přenos *všech skriptů* z lokálního adresáře *scriptfiles* do adresáře IFS zadaného v parametrech aplikace. O přenosu vypíše protokol.

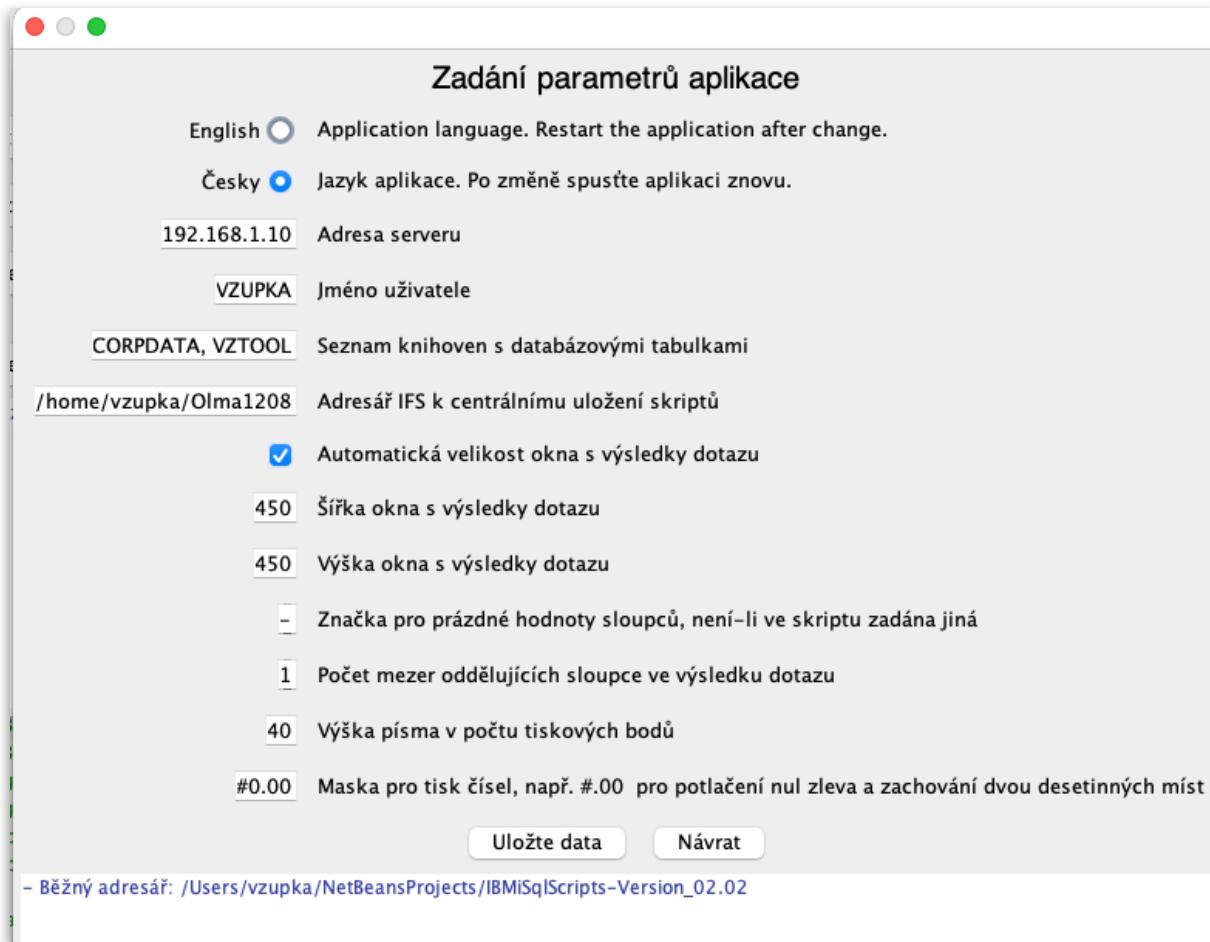
Import

Tato funkce vyvolá dialog *Signon to the System* pro zadání přihlašovacích údajů k přístupu do systému IBM i.

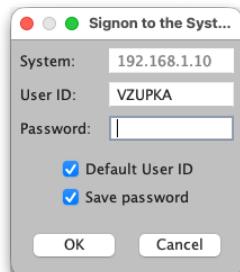
Po úspěšném přihlášení spustí přenos *všech skriptů* z adresáře IFS zadaného v parametrech aplikace do lokálního adresáře *scriptfiles*. O přenosu vypíše protokol.

Parametry

Uživatel zadá jméno svého profilu pro přístup k systému IBM i. Toto jméno pak bude předvoleno v přihlašovacím dialogu *Signon to the System*:

Jazyk aplikace

Aplikace může být provozována v anglické (en_US) nebo české (cs_CZ) lokalizaci. Lokalizace se týká nadpisů, zpráv, označení tlačítek, úpravy čísel pro výstup výsledků a úpravy data a času v hlavičce výstupu. Uživatel si může zvolit, ve které lokalizaci bude aplikaci provozovat. Volba se plně uplatní (včetně úvodní obrazovky) až když uživatel ukončí aplikaci a spustí ji znovu.

Adresa serveru

Je nutné zadat jedinou IP adresu v podobě tečkové nebo doménové.

Jméno uživatele

Správce zadá jméno profilu, který má oprávnění zapisovat soubory do IFS adresáře. Bude-li provádět manipulační SQL příkazy (jiné než SELECT), musí mít oprávnění pro zápis a přepis dat v databázových tabulkách (souborech), popřípadě k manipulaci s celými tabulkami (vytváření, rušení).

Seznam knihoven s databázovými tabulkami

Aplikace používá ke zpracování SQL příkazů jmennou konvenci “*system*”. Správce zapíše jedno nebo několik jmen knihoven oddělených čárkou nebo mezerou, anebo žádné jméno.

V době připojení databáze k programu se vytvoří seznam knihoven, který nahradí seznam z úlohy databázového serveru (server job). Při zpracování SQL příkazu se prohledává seznam knihoven v zapsaném pořadí. Je-li prvním jménem *LIBL, připojí se zadaný seznam k seznamu z úlohy serveru.

Upozornění: Přednost má ovšem jméno knihovny (schematu) zadané přímo v SQL příkazu jako kvalifikátor před jménem tabulky (nebo jiného objektu). Oddělovač ve kvalifikaci může být tečka (.) nebo lomítko (/). Jakmile je takový příkaz použit, další příkazy běžící v pořadí hledají objekty pouze v této knihovně (schématu). Nenajdou-li je tam, systém to ohlásí chybovou zprávou. Pro nápravu lze použít dvojí opatření:

- Na konci skriptu zapíšeme příkaz SET SCHEMA DEFAULT, který aktivuje původní seznam knihoven.
- Vytvoříme skript s jediným příkazem SET SCHEMA DEFAULT a provedeme jej předtím než spustíme příkaz, který ohlásil nenalezení požadovaného objektu.

Adresář IFS k centrálnímu uložení skriptů.

Adresář IFS slouží jako centrální úložiště k ukládání (export) a načtení (import) skriptů do/ze serveru IBM i. Není-li zadána cesta k adresáři, nelze tyto funkce používat. Cesta k adresáři musí začínat lomítkem / a může, ale nemusí lomítkem končit. Aplikace si zajistí sama správnost jejího zakončení.

Adresář musí být předem vytvořen pomocí CL příkazu CRTDIR (nebo MKDIR, MD), např.

```
CRTDIR DIR( '/home/vzupka/Olma1208' )
```

V adresáři budou uloženy texty skriptů v kódování UTF-8. Toto kódování lze určit pro adresář i všechny jeho soubory příkazem

```
CHGATR OBJ( '/home/vzupka/Olma1208' ) ATR(*CCSID) VALUE(1208)
```

Usnadní se tak pro prohlížení skriptů v emulaci 5250 pomocí CL příkazu

```
WRKLNK '/home/VZUPKA/Olma1208'
```

Velikost okna s výsledky skriptu (dotazu)

Je-li zaškrtnut čtvereček “Automatická velikost okna s výsledky dotazu”, okno se přizpůsobí rozměrům zobrazených výsledků. V opačném případě bude okno zobrazeno v rozměrech uvedených v polích “Šířka okna s výsledky dotazu” a “Výška okna s výsledky dotazu” s případnými posuvníky.

Poznámka: Není-li vstupní hodnota celé číslo, změní se na 0.

Značka pro prázdné hodnoty sloupců

Text zapsaný v tomto poli (případně prázdný znak) se bude zobrazovat (a tisknout) všude, kde je výsledná hodnota sloupce prázdná (NULL).

Poznámka: Text pro prázdnou hodnotu sloupce lze také zadávat individuálně pro jednotlivé skripty pomocí kometářového definičního řádku ([viz dále](#)).

Počet mezer oddělujících sloupce ve výsledku dotazu

Tento údaj je číslo udávající počet mezer, které se zařadí na konec každého sloupce v řádcích hlaviček i v řádcích dat ve výsledném textu dotazu. Může být i 0. Není-li vstupní hodnota celé číslo, dosadí se 0.

Poznámka: Počet mezer lze také zadat individuálně pro jednotlivé skripty pomocí kometářového definičního řádku ([viz dále](#)).

Výška písma v počtu tiskových bodů

Tento údaj představuje počet bodů, kde jeden bod měří 1/72 palce (inch). Využije se u tisku výsledků na papír. Není-li vstupní hodnota celé číslo, dosadí se 0.

Poznámka: Výšku písma lze také zadat individuálně pro jednotlivé skripty pomocí kometářového definičního řádku ([viz dále](#)).

Maska pro výstup čísel

Předvolená maska pro výstup čísel určuje výstupní obraz dekadických čísel ve všech skriptech. Nejpoužívanější bude asi maska #0.00, která potlačuje nuly zleva, ale nechává nulu před desetinným oddělovačem (čárkou) a zachovává dvě desetinná místa včetně koncových nul. Je-li zadána prázdná hodnota, uplatní se bud' masky zadané pro jednotlivé sloupce nebo pravidlo pro standardní výstup čísel ([viz dále](#)).

Poznámka: Masky lze zadávat i jednotlivě pro zvolené sloupce výsledné tabulky, a to pomocí komentářových definičních řádků v každém skriptu.

Editace

Zobrazí tabulkou se seznamem skriptů, který může být prázdný. Je-li neprázdný, zobrazí se celý, je-li výběrové pole prázdné.

Název skriptu	Popis skriptu
SALES_GROUPS.sql	Sales by day-of-week, week, and grand-total
SET_SCHEMA.sql	Set default schema
STANDARDNI_HLAVICKY.sql	Standardní hlavičky
SUMARIZACE.sql	Sumarizace zboží (CENY4) podle skladu a závodu, závod na nové stránce
SYSCOLUMNNS.SQL	List of columns in a table
SYSCOLUMNNS2.SQL	List of columns in a table
SYSSCHEMAS.SQL	Seznam schemat
SYSTABLES.SQL	Seznam tabulek/souborů ve schématu
Stavy_levels.sql	Stavy, detail po závodech a skladech nesoučtovaný
Stavy_s_obracelem.sql	Seznam zboží ve stavech, které mělo nějaký obrat
Stavy_s_obracelem_i_bez_obracechu.sql	Vybírá řádky jako INNER JOIN a přidává řádky z levé tabulky, které nemají v pravé tabulce párový řádek.
Stavy_soucty.sql	Stavy, součty za sklad a závod a celkem
Stavy_soucty3.sql	Stavy, součty za sklad a závod a celkem
Stavy_vypis.sql	Stavy, detail po závodech a skladech nesoučtovaný
UCS-2 CURRENT.sql	Timestamp
UCS-2 DELETE.sql	Delete from CENY2
UCS-2 INSERT.sql	Insert CENY2 VZTOOLS - yASSIST
UCS-2 QUERY.sql	UCS-2 Zkouška češtiny v kódování UCS-2
UCS-2 SYSCOLS CENY2.SQL	Seznam jmen sloupců tabulky CENY2

Uživatel seznam omezit tak, že do textového pole napíše *výběrový vzorek* a pak stiskne klávesu *Enter* nebo tlačítka *Obnovit zobrazení*.

Výběrový vzorek je libovolný text, který se hledá ve jménech všech skriptů z adresáře *scriptfiles*. Při výběru se ignoruje velikost písmen.

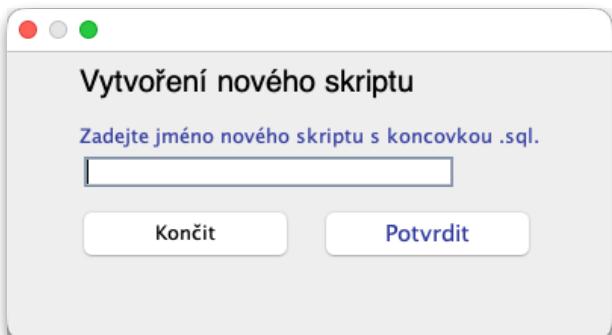
Název skriptu	Popis skriptu
EMPLOYEE.sql	EMPLOYEE list
EMPLSTSEL.sql	EMPLOYEE selected list
EMPLSTSEL_HDRS.sql	EMPLOYEE selected list with multiline headers
EMPLSTSEL_TITLES.sql	EMPLOYEE selected list with title headers
EMPTITHDR.sql	EMPLOYEE selected list with title headers and omitted columns
EMP_TIT OMIT.sql	EMPLOYEE selected list with title headers and omitted columns

Zde se vybrala jména začínající EMP.

V okně je řada tlačítek: *Končit*, *Vytvořit nový skript*, *Obnovit zobrazení*, *Načíst ze serveru* a *Zrušit vybraný*. Ta jsou popsána dále.

Vytvořit nový skript

Tlačítko vyvolá okno se vstupním polem, do něhož uživatel zapíše zvolené jméno zakončené koncovkou `.sql` nebo `.SQL` a potvrdí tlačítkem *Potvrdit* nebo klávesou *Enter*.

Jestliže takový skript již existuje, ohlásí se chybová zpráva.

Poznámka: Jméno skriptu nesmí být prázdné a smí obsahovat jen znaky kódu ASCII a musí končit příponou `.sql` nebo `.SQL`.

Obnovit zobrazení

Smaže případnou zprávu a zruší výběr řádku ze seznamu. Je-li v textovém poli zadán text, zobrazí v tabulce jen skripty, v jejichž jméně je text obsažen (bez ohledu na velikost písmen). Je-li text prázdný, zobrazí všechny skripty.

Uložit do serveru

Není-li připojen server, vyvolá okno pro zadání přihlašovacích údajů. Po úspěšném přihlášení spustí přenos *vybraného skriptu* z lokálního adresáře *scriptfiles* do adresáře IFS zadaného v parametrech. O přenosu zobrazí zprávu.

Načíst ze serveru

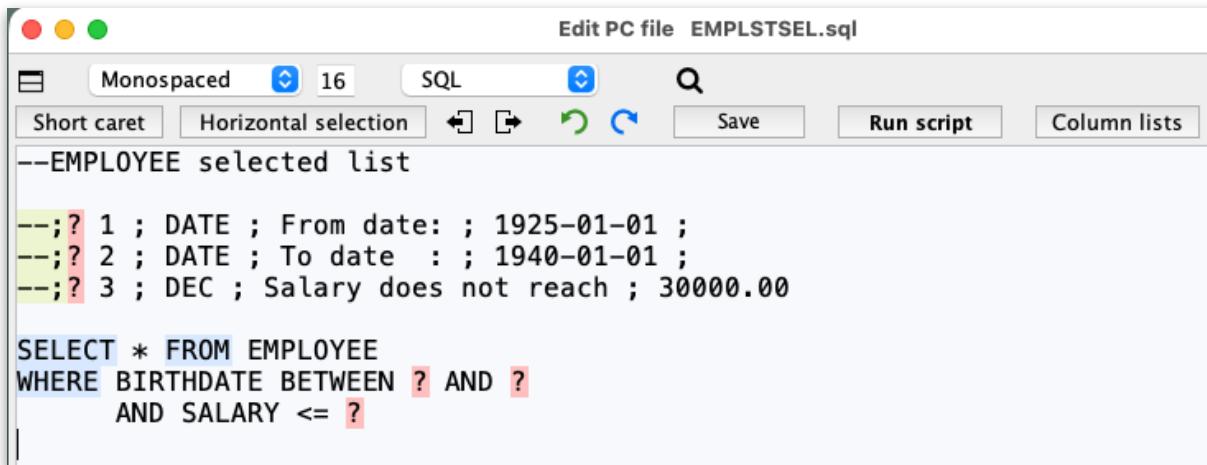
Není-li připojen server, vyvolá okno pro zadání přihlašovacích údajů. Po úspěšném přihlášení spustí přenos *vybraného skriptu* z adresáře IFS zadaného v parametrech do lokálního adresáře *scriptfiles*. O přenosu zobrazí zprávu.

Zrušit vybraný

Skript z vybraného řádku se rovnou zruší v lokálním adresáři *scriptfiles* (bez kontrolního dotazu).

Upravit vybraný

Vybraný skript (např. EMPLSTSEL) se zobrazí v novém okně a uživatel může zapsat nebo editovat text skriptu a pak stisknout tlačítko *Save* nebo klávesovou zkratku *Cmd S*.

The screenshot shows a Mac OS X-style window titled "Edit PC file EMPLSTSEL.sql". The window has a toolbar with "Monospaced" font, size "16", "SQL" mode, and various editing icons. Below the toolbar is a menu bar with "Short caret", "Horizontal selection", and other options. The main text area contains the following SQL code:

```
--EMPLOYEE selected list

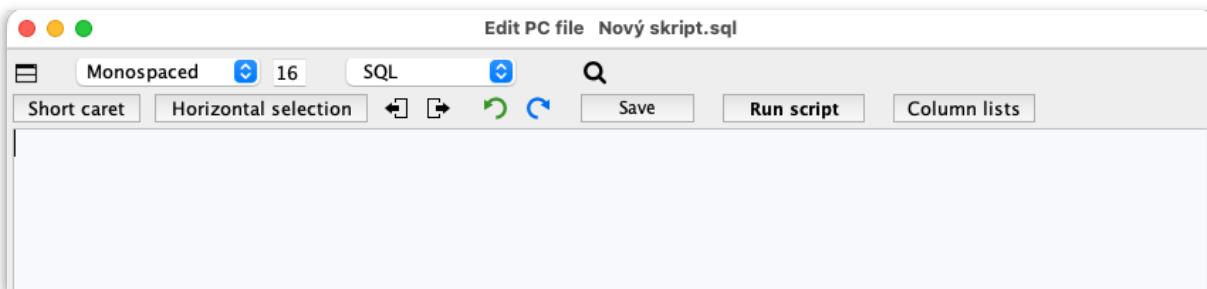
--;? 1 ; DATE ; From date: ; 1925-01-01 ;
--;? 2 ; DATE ; To date : ; 1940-01-01 ;
--;? 3 ; DEC ; Salary does not reach ; 30000.00

SELECT * FROM EMPLOYEE
WHERE BIRTHDATE BETWEEN ? AND ?
    AND SALARY <= ?
```

Note: *Cmd* key is used in macOS instead of *Ctrl*.

Skript je uložen do svého souboru v adresáři *scriptfiles*.

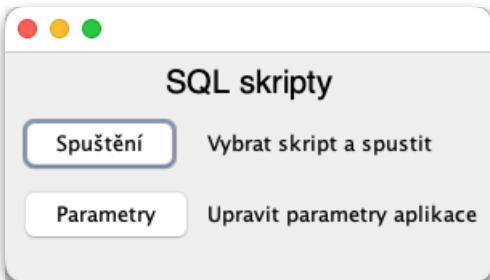
Je-li skript nový, editor obsahuje prázdnou oblast.

Uživatel pak může zapsat celý text skriptu nebo jej zkopirovat z jiného zdroje a vložit (copy/paste) (viz kapitolu [Editace skriptů](#)).

Obrazovky aplikace pro uživatele

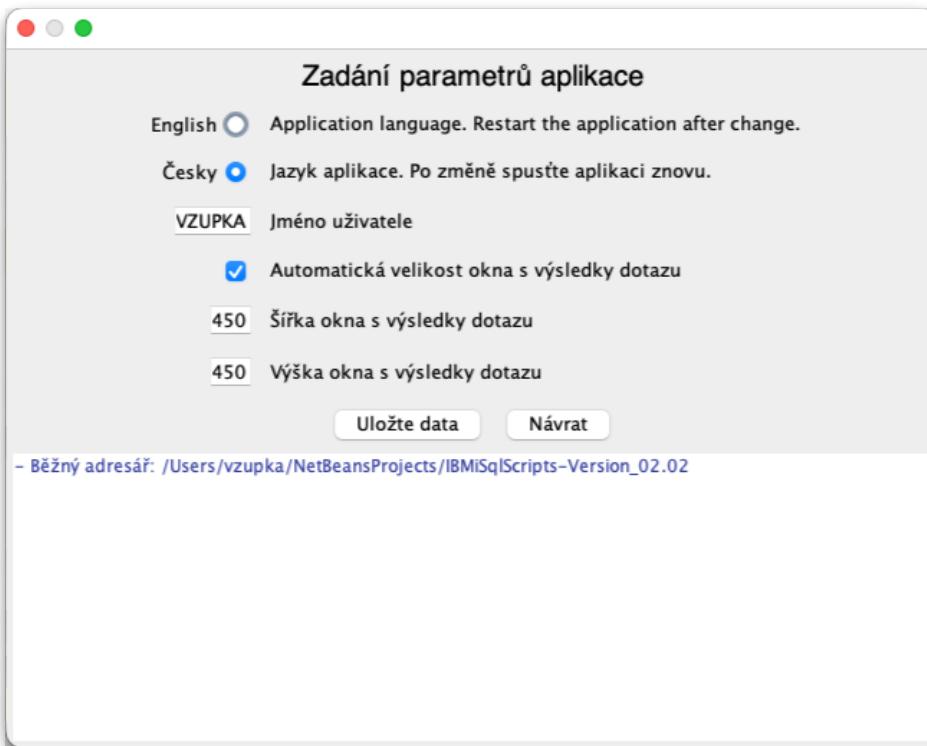
Tato hlavní obrazovka je zkrácená proti té, která je určena pro správce aplikace a tvůrce skriptů.

Spuštění

Tato funkce je popsána dále v kapitole *Spouštění skriptů*.

Parametry

Tato funkce je zjednodušenou verzí fukce určené pro správce aplikace a tvůrce skriptů (viz výše). Nabízí jen ty parametry, které využije běžný uživatel. Mají stejný význam jak bylo popsáno výše.

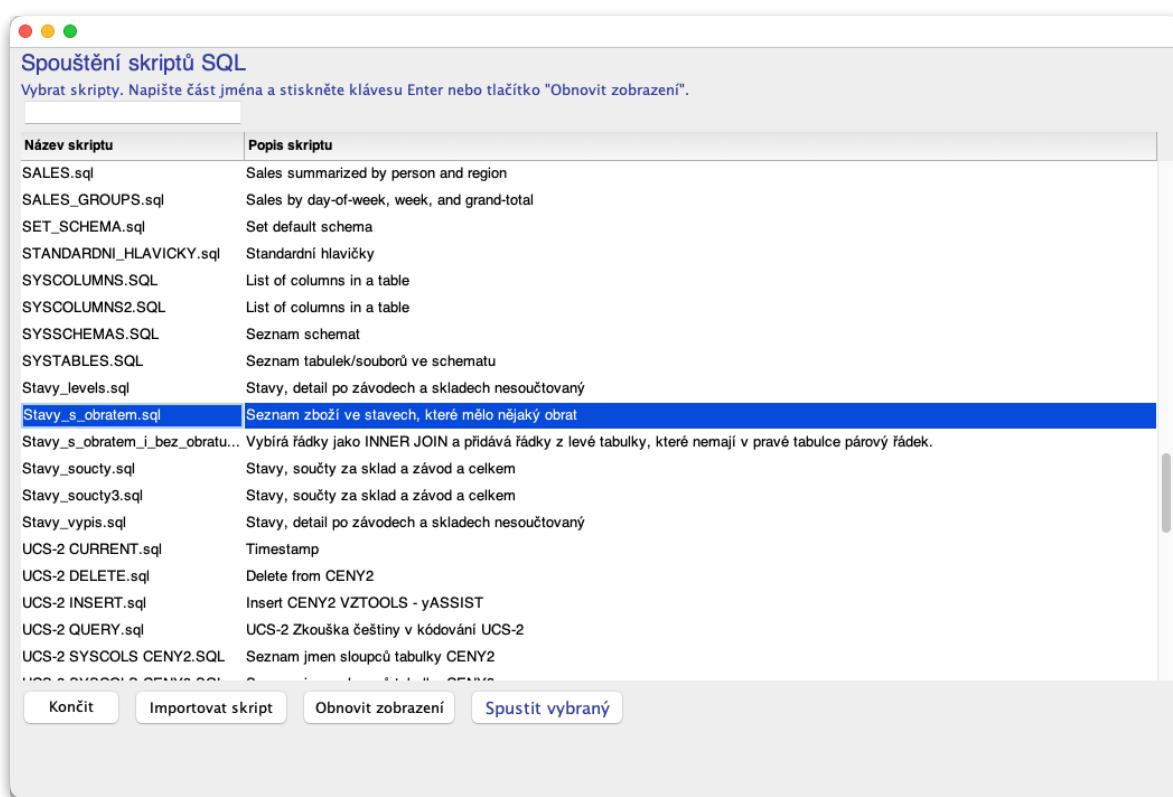
Spouštění skriptů

V této kapitole je spouštění skriptů ilustrováno na příkladech. Předpokládáme, že skripty zde uvedené byly dříve vytvořeny administrátorem. Uživatel text skriptu nevidí, vidí jen jeho popis a pak výsledek.

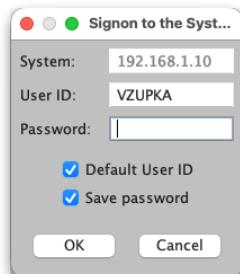
Z hlavní nabídky aplikace se po stisku tlačítka *Spuštění* zobrazí okno s nadpisem "Spouštění skriptů SQL" obsahující seznam skriptů. Zpočátku je seznam skriptů prázdný. Aby se do něj dostaly záznamy, musí správce aplikace vytvořit skripty pomocí funkce **Editace** (viz níže).

Dotaz bez proměnných parametrů

V seznamu vybereme např. řádek s názvem skriptu *Stavy_s_obratem* a tlačítkem *Spustit vybraný* spustíme dotaz.

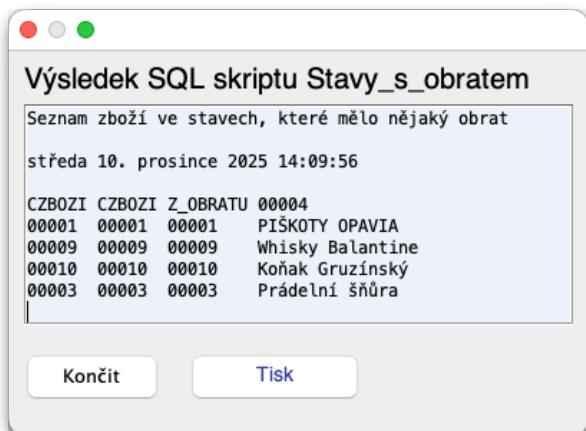

Jestliže nebyl připojen server, objeví se přihlašovací okno, kde zadáme heslo.

Po zadání hesla výpočet pokračuje.

Výsledek dotazu se zobrazí v okně.

Výsledek se zároveň zapíše do souboru *Print.txt* v adresáři *workfiles* a navíc do souboru *Stavy_s_obratem.txt* v adresáři *printfiles*. V hlavičce nad sloupcí dat jsou standardní nadpisy shodné se jmény sloupců v příkazu SQL.

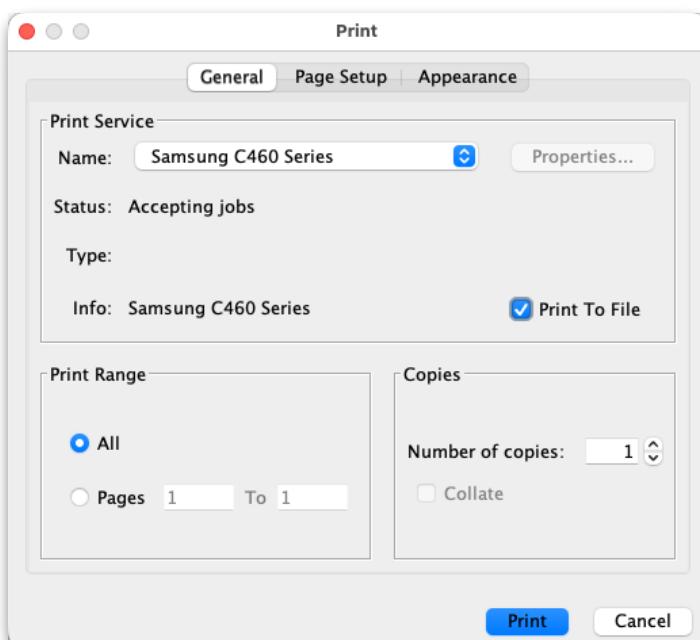
Skript, který ovšem uživatel nevidí, je následující.

```
--Seznam zboží ve stavech, které mělo nějaký obrat
SELECT DISTINCT C.CZBOZI, S.CZBOZI, O.CZBOZI Z_OBRATU, VARCHAR(C.NAZZBO, 30)
FROM CENY4 C
    INNER JOIN STAVY S ON C. CZBOZI = S. CZBOZI
    INNER JOIN OBRATY O ON S. CZBOZI = O. CZBOZI
```

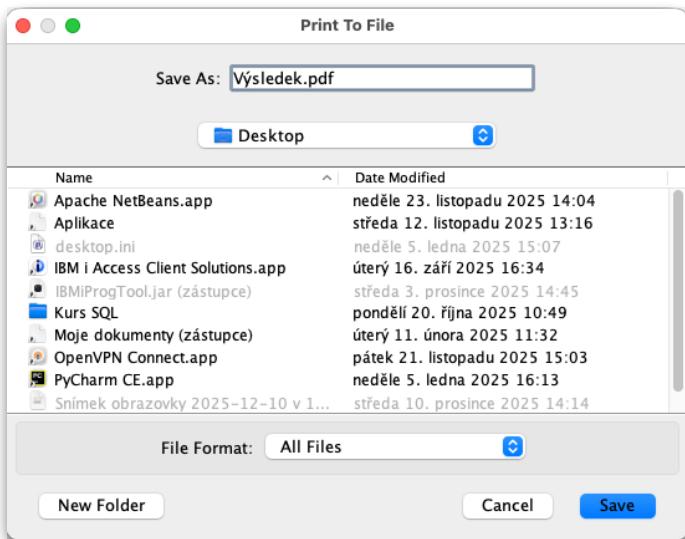
Nyní se uživatel může spokojit s výsledkem a ukončit dotaz, nebo může výsledky vytisknout na tiskárně použitím tlačítka *Tisk*.

Tisk výsledku skriptu

K provedení tisku se zobrazí dialogové okno podobné tomuto.

Zaškrtneme-li políčko *Print to file*, pak stiskem tlačítka *Print* místo tisku na papír vyvoláme nabídku adresářů.

Z nabídky vybereme vhodný adresář, například **Desktop**, kam můžeme uložit výsledek flačítkem **Save**, třeba jako soubor **Výsledek.pdf**.

Ukázka části stránky PDF souboru (macOS):

Dotaz s proměnnými parametry

Příkaz SQL může obsahovat parametry označené otazníkem. V seznamu vybereme například rádek s názvem skriptu **UTF_8_MARKERS.sql**.

Stiskem tlačítka *Spustit vybraný* se zobrazí okno s výzvou k zadání hodnot pro tyto parametry.

Předvolené údaje můžeme změnit nebo ponechat. Po stisku tlačítka *Potvrdit* se zobrazí okno s výsledkem dotazu.

Necháme-li parametry nezměněné, zobrazí se následující výsledek. Můžeme si všimnout obrázku míče (Unicode: U+26BD U+FE0F, UTF-8: E2 9A BD EF B8 8F).

CZBOZI	CENAJ NAZZBO
00017	130,00 Hrábě dřevěné, kolíky plastové
00018	56,00 Husí sádlo v konzervě
00013	360,00 Míč ⚽
00012	45,00 Pálka pingpongová
00006	10,55 Ponožky pánské bílé, nové
00004	10,50 Ponožky pánské tmavé
00016	380,00 Slepíčí peří na polštáře

Končit   Tisk

Stejně jako v předchozím dotazu se nyní uživatel může spokojit s výsledkem a ukončit dotaz, nebo může výsledky vytisknout na tiskárně.

Tento skript, UTF_8_MARKERS, který ovšem uživatel nevidí, má v příkazu SELECT definovaná místa proměnných hodnot označená otazníky.

```
--výběr podle parametrů zadaných uživatelem
```

```
--;? 1; CHAR ; Zboží <= : ; 00020
--;? 2; DEC   ; Cena mezi ; 10.00
--;? 3;       ;           ; 500.00
--;? 4;       ; Název mezi; B
--;? 5;       ;           ; T

SELECT CZBOZI, CENAJ, NAZZBO FROM CENY4
WHERE CZBOZI <= ?
    AND CENAJ BETWEEN ? AND ?
    AND NAZZBO BETWEEN ? AND ?
ORDER BY NAZZBO ASC
```

Komentářové řádky (vyznačené kurzívou) začínají čtyřznakem **-- ; ?** v prvním sloupci a definují čtveřici údajů oddělených středníkem. Umožňují sestavit výzvu uživateli k zadání proměnných hodnot na místa otazníků.

První údaj je *pořadové číslo*, které musí přesně odpovídat pořadí daného otazníku v příkazu. Může, ale nemusí obsahovat vedoucí nuly.

Druhý údaj je typ dat pro sloupec v SQL (v tomto příkladu je to CHAR a DEC). Slouží pro vlastní kontrolu správnosti zadанé hodnoty a pro dokumentaci. Údaj může být i prázdný, ale nesmí chybět jeho koncový středník.

Třetí údaj je doprovodný text k zadávané hodnotě, zde **Zboží <= :**, **Cena mezi** a **Název mezi**. Také tento údaj může být prázdný, ale s koncovým středníkem. Mezery se promítají do doprovodného textu.

Čtvrtý údaj je předvolená hodnota odpovídající typu dat, zde je to znakově kódované číslo **zboží 00020**, začáteční písmeno názvu zboží, a destinná čísla cen. Tento údaj může, ale nemusí končit středníkem.

Nedotazový skript

Jako ilustrace je uveden skript UTF_8_CREATE_INSERT.sql.

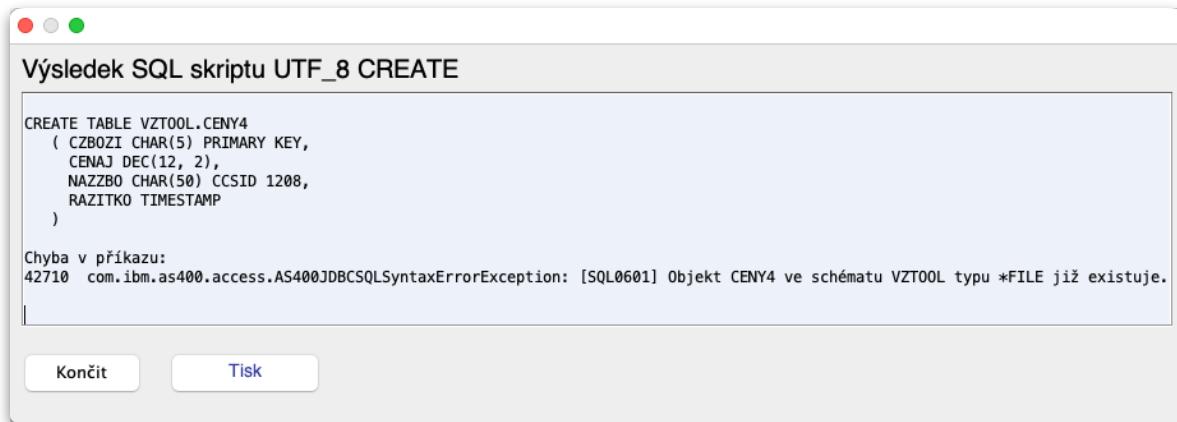
```
--Vytvořit tabulku CENY4 s kódováním textu UTF-8

DELETE FROM VZTOOL.CENY4;

CREATE TABLE VZTOOL.CENY4
( CZBOZI CHAR(5) PRIMARY KEY,
  CENAJ DEC(12, 2),
  NAZZBO CHAR(50) CCSID 1208,
  RAZITKO TIMESTAMP
);

SET SCHEMA DEFAULT -- *LIBL
```

Každý příkaz kromě posledního je ukončen středníkem. U příkazu CREATE je jméno tabulky CENY4 kvalifikováno jménem schematu VZTOOL.

Nejdříve se ukáže okno s chybným příkazem. Po stisku tlačítka *Končit* pokračuje v dalším výpočtu. Jestliže potom nedojde k chybě, provedou se další příkazy a nakonec se zobrazí okno se souhrnem všech příkazů a zpráv.

Jako příklad ještě následuje vložení dat do tabulky skriptem UTF_8_INSERT.

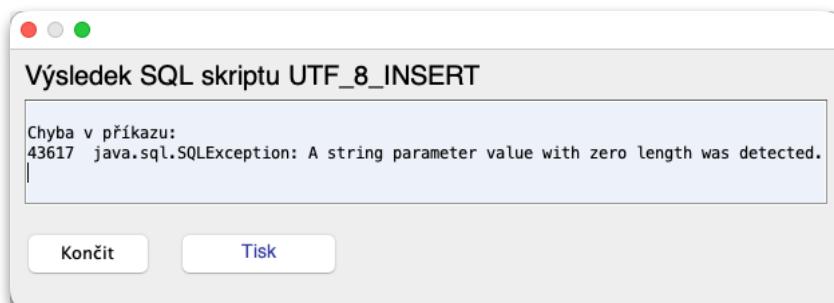
```
--Vložení dat do tabulky CENY4

SET SCHEMA DEFAULT; -- *LIBL

DELETE FROM CENY4;

INSERT INTO CENY4 values ('00001', 8,99, 'PIŠKOTY OPAVIA', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00002', 459,00, 'Zubní pasta Kalodont', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00003', 1,25, 'Prádelní šňůra', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00004', 10,50, 'Ponožky pánské tmavé', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00005', 120,00, 'Tričko bílé', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00006', 10,55, 'Ponožky pánské bílé, nové', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00007', 1510,00, 'Kalhoty manšestrové', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00008', 1700,00, 'Kalhoty džínové', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00009', 250,00, 'Whisky Balantine', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00010', 6500,00, 'Koňak Gruzínský', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00011', 159,00, 'Taška sportovní', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00012', 45,00, 'Pálka pingpongová', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00013', 360,00, 'Míč ⚽', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00014', 3500,00, 'Sako tvídové, nadměr', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00015', 12500,00, 'Motorové koště', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00016', 380,00, 'Slepící peří na polštáře', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00017', 130,00, 'Hrábě dřevěné, kolíky plastové', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00018', 56,00, 'Husí sádlo v konzervě', '2016-01-18 17:34:55');
INSERT INTO CENY4 values ('00452', 874,00, 'Tiskárna barevná laserová', '2016-01-18 17:34:55');
```

Spuštěním skriptu vznikne okno s chybovou zprávou, která je nejspíš chybou v soustavě *IBM i Toolbox for Java*.

Stiskem tlačítka *Končit* dostaneme souhrn výsledků.

Výsledek SQL skriptu UTF_8_INSERT

```
--Vložení dat do tabulky CENY4
SET SCHEMA DEFAULT  -- *LIBL
Příkaz se provedl.

DELETE FROM CENY4
Příkaz se provedl.

INSERT INTO CENY4 values ('00001', 8,99, 'PIŠKOTY OPAVIA', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00002', 459,00, 'Zubní pasta Kalodont', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00003', 1,25, 'Prádelní šňůra', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00004', 10,50, 'Ponožky pánské tmavé', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00005', 120,00, 'Tričko bílé', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00006', 10,55, 'Ponožky pánské bílé, nové', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00007', 1510,00, 'Kalhoty manšestrové', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00008', 1700,00, 'Kalhoty džínové', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00009', 250,00, 'Whisky Balantine', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00010', 6500,00, 'Koňak Gruzínský', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00011', 159,00, 'Taška sportovní', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00012', 45,00, 'Pálka pingpongová', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00013', 360,00, 'Míč ⚽', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00014', 3500,00, 'Sako tvidové, nadměr', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00015', 12500,00, 'Motorové koště', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00016', 380,00, 'Slepičí peří na polštáře', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00017', 130,00, 'Hrábě dřevěné, kolíky plastové', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00018', 56,00, 'Husí sádlo v konzervě', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.
INSERT INTO CENY4 values ('00452', 874,00, 'Tiskárna barevná laserová', '2016-01-18 17:34:55')
Příkaz se provedl.

Chyba v příkazu:
43617 java.sql.SQLException: A string parameter value with zero length was detected.
```

Končit

Tisk

Pravidla pro tvorbu skriptů

Obsahem skriptu je především text příkazu SQL nebo několika příkazů oddělených středníkem. Poslední příkaz končí posledním řádkem. Neukončuje se středníkem (byl by to prázdný příkaz). Kromě příkazů může skript obsahovat komentáře, a to jednoduché a složené.

Jednoduchý komentář začíná dvěma souvislými pomlčkami (znaky `--`) a končí na konci textového řádku. Jednoduchý komentář je použit k zadávání speciálních parametrických údajů pro program, který je vyhodnocuje před provedením nebo po provedení skriptu.

Složený komentář začíná znaky `/*` a končí znaky `*/`, podobně jako v jiných programovacích jazycích. Může se vyskytovat všude, kde je v příkazu předepsána mezera. Složený komentář se k zadávání parametrů aplikace nepoužívá.

První řádek skriptu obsahující komentář začínající znaky `--` od 1. sloupce, se považuje za *popis skriptu*. Znaky zapsané za dvojznakem `--` se objeví v seznamu skriptů jako popis.

Důležitou složkou skriptů jsou *speciální komentářové řádky*, které začínají v 1. sloupci řádku speciálními čtyřznaky a představují definice následujících parametrů.

`--;?` proměnná hodnota parametru (v příkazu SQL označená otazníkem),
`--;t` titulní hlavička,
`--;H` sloupcový hlavičkový řádek (hlavičky sloupců),
`--;T` svislé a vodorovné členění řádků, symbol pro prázdné sloupce (null),
`--;D` masky pro výstupní formát dekadických čísel typu DECIMAL a NUMERIC,
`--;O` seznam sloupců, které se mají vynechat z výstupu,
`--;L` skupinová úroveň, její úvodní text a jméno skupinového sloupce,
`--;S` jméno sumarizovaného sloupce a seznam typů souhrnů (S, A, M, m, C),
`--;s` seznam úvodních textů pro sumární řádky (místo standardních SUM, AVG, MAX, MIN, COUNT),
`--;P` parametry pro tisk.

Čtyřznaky byly voleny tak, aby údaje specifikované za nimi mohly obsahovat libovolné znaky kromě středníku, který údaje odděluje.

Definice proměnných hodnot parametrů (parameter markers)

Otzaníky v SQL příkazu označují *značky parametrů* (parameter markers). Místo nich se před provedením příkazu dosadí určené hodnoty. Dosazování hodnot je umožněno prostřednictvím komentářových definičních řádků. Počet a pořadí definičních řádků určuje počet a pořadí vstupních polí v okně, kde uživatel zadává hodnoty. Definiční řádek začíná čtyřznamkovým symbolem `--;?` v 1. pozici a určuje

- pořadové číslo parametru (markeru) v SQL příkazu,
- typ dat v parametru,
- text k vysvětlení významu parametru,
- předem zvolená hodnota parametru.

Obecný tvar definice je následující. Hranaté závorky označují nepovinný údaj.

`--;? [pořadové-číslo]; [typ-dat]; [vysvětlení]; [předvolená-hodnota] [;]`

Definičních řádků musí být přesně tolik, kolik je v příkazu SQL otazníků. Každý řádek obsahuje za symbolem `--;?` přesně čtyři údaje oddělené středníkem. Vedoucí a koncové mezery v údajích se ignorují.

Poznámka: Je-li ve skriptu více SQL příkazů než jeden, mohou být proměnné parametry zadány *jen v jednom* SQL příkazu.

Údaje v definičním řádku

Pořadové číslo

První údaj je povinné pořadové číslo, které musí přesně odpovídat pořadí daného otazníku v SQL příkazu. Je to 1 pro první otazník, 2 pro druhý otazník atd. Neurčuje pořadí vstupních polí v okně, to je dán pořadím definičních řádků ve skriptu.

Typ dat

Druhý údaj je nepovinný a označuje některý z následujících datových typů.

```
DEC  
DECIMAL  
NUMERIC  
INT  
INTEGER  
BIGINT  
DATE  
TIME  
TIMESTAMP
```

Vyjmenované typy slouží pro předběžnou kontrolu správnosti hodnoty zadané do vstupního pole, ale také pro dokumentaci. Je-li takový typ zadán, provádí se kontrola hodnoty ještě *před spuštěním SQL příkazu*. Není-li zadán nebo je zadán jiný typ anebo libovolný text, provede se kontrola hodnoty podle typu *až v době provádění SQL příkazu*. Údaj může být prázdný, ale nesmí chybět středník.

Vysvětlující text

Třetí údaj je nepovinný vysvětlující text k zadávané hodnotě parametru, např. `Zboží <= :.` Také tento údaj může být prázdný nebo plný mezer, a musí být ukončen středníkem. Okrajové mezery se neuplatní.

Předvolená hodnota

Čtvrtý údaj je předvolená hodnota odpovídající typu dat, např. cena `5.50`. Tento údaj může být prázdný a může, ale nemusí končit středníkem.

Údaje typu DEC, DECIMAL, NUMERIC mohou obsahovat jen číslice, desetinnou *tečku* a znaménko před číslem. Desetinná čárka se při této kontrole považuje za chybu.

Údaje typu INT, INTEGER, BIGINT mohou obsahovat jen číslice a znaménko před číslem.

Údaje typu DATE musí být zadány ve formátu ISO, tedy YYYY-MM-DD, např. `2014-02-15`.

Údaje typu TIME musí být zadány ve formátu ISO, tedy HH:MM:SS, např. `19:31:05`.

Údaje typu TIMESTAMP (časové razítko) mohou být zadány ve formátu ISO, tedy

`YYYY-MM-DD HH:MM:SS.MMMMMMM`, např. `2000-04-05 23:59:59.999999`.

Jeho délka je 26 znaků. Mezi datem a časem je mezera. Vedoucí nuly lze vynechat z měsíce, dne, hodiny, minut a sekundy u tvaru s oddělovači. Koncové nuly mikrosekund mohou být částečně nebo zcela vynechány. Připouští se i tvar s koncovkou `24:00:00.000000` (půlnoc).

Je-li typ sloupce BINARY nebo VARBINARY, je třeba předvolenou hodnotu zapsat ve tvaru s hexadecimálními znaky (0123456789abcdefABCDEF). Jednomu bajtu odpovídají dva hexadecimální znaky.

Řádky definic mohou být zapsány v libovolném pořadí; důležité je jejich pořadové číslo.

Příklad definic:

```
--;?01 ; ; Cena od: ; 5.50;
--;? 02;DEC; Cena do:; 23000
--;? 03; DATE; Od data:;2014-01-29;
--;? 04; ; Binární data - dva bajty: ; 0F9C;
```

Zadání hodnot parametrů při spouštění skriptu

V okně výzvy k zadání proměnných parametrů se kontrolují jak data z definic, tak i data, která zadá uživatel ve vstupních polích. Kontrolují se, zda jsou v souladu se *zadaným* typem (v definici `--;?`), a to ještě předtím, než se spustí provádění skriptu (SQL příkazu).

- U typu DEC, DECIMAL, NUMERIC se kontroluje správnost zadaného čísla. Číslo musí obsahovat jen číslice, znaménko (plus nebo minus) vlevo a desetinnou *tečku*. Desetinná čárka se považuje za chybu a program ji ihned ji ohlásí.
Není-li typ takto přesně zadán, čárka se v české lokalizaci nepovažuje za chybu a SQL ji přijme. V anglické lokalizaci se desetinná čárka považuje vždy za chybu.
- Typ DATE se kontroluje na správnost zápisu podle ISO.
- Typ TIME se kontroluje na správnost zápisu podle ISO.
- Typ TIMESTAMP se kontroluje na správnost zápisu podle ISO.

Jestliže ve specifikačním řádku typ chybí nebo je zadán jiný text, závada v zadání hodnotě se projeví jako chyba až v době provádění SQL příkazu. Zpráva SQL o chybě bude patrná z výsledku, který se po provedení skriptu zobrazí.

Poznámka 1: Je-li typ sloupce BINARY nebo VARBINARY, je třeba hodnotu zapsat ve tvaru s hexadecimálními znaky (0123456789abcdefABCDEF). Jednomu bajtu odpovídají dva hexadecimální znaky. Hodnota se nekontroluje na správnost. Za chybný znak se dosadí 0.

Poznámka 2: Výsledky dotazu ve sloupci typu BINARY nebo VARBINARY jsou také zobrazeny v hexadecimálním vyjádření.

Příklad zadání parametrů

Skript se jménem UTF_8_QUERY definuje dva parametry.

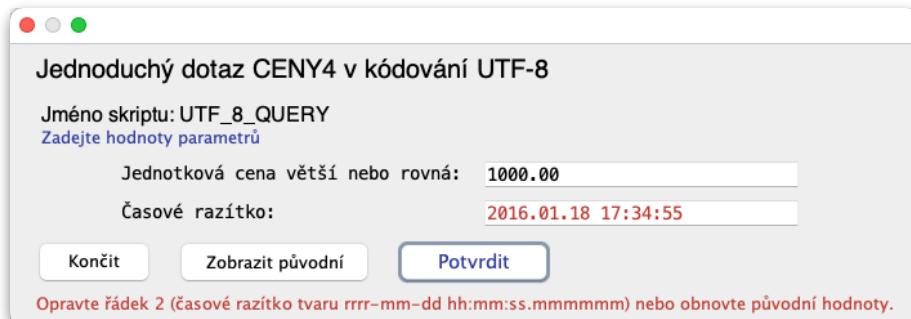
```
---Jednoduchý dotaz CENY4 v kódování UTF-8  
---;? 1 ; NUMERIC ; Jednotková cena větší nebo rovná: ; 1.00;  
---;? 2 ; TIMESTAMP ; Časové razítko:; 2016-01-18 17:34:55;
```

```
select CZBOZI, CENAJ, NAZZBO, RAZITKO from CENY4  
where CENAJ >= ?  
and RAZITKO >= ?  
order by CZBOZI
```

Po spuštění skriptu se zobrazí výzva k zadání hodnot a ke spuštění tlačítkem *Potvrdit*. Změníme-li předtím desetinnou tečku na čárku, zobrazí se zpráva o chybě.

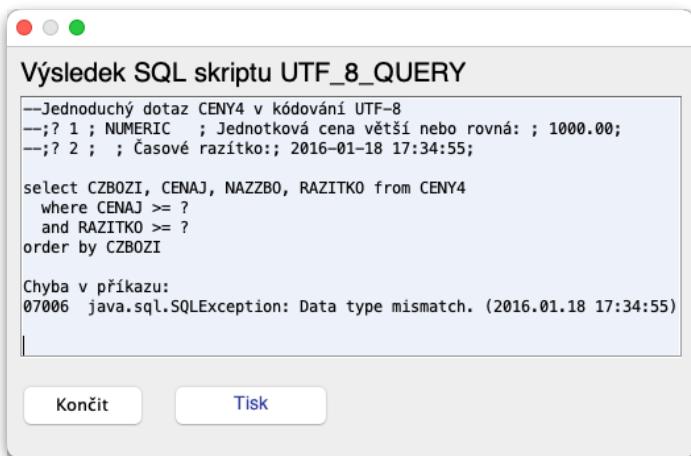
Opravíme-li desetinnou čárku zpátky na tečku, ale v časovém razítku změníme pomlčky na tečky, zobrazí se zpráva o druhé chybě.

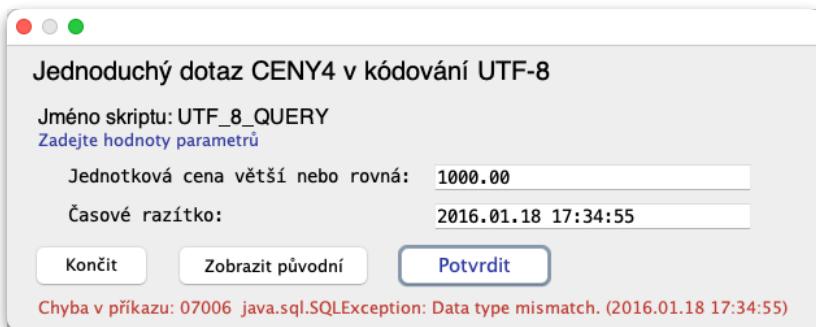
Opravíme-li i druhou chybu, dostaneme výsledek dotazu.

Výsledek SQL skriptu UTF_8_QUERY			
Jednoduchý dotaz CENY4 v kódování UTF-8			
středa 10. prosince 2025 21:19:19	CZBOZI	CENAJ	NAZZBO
	00007	1510,00	Kalhoty manšestrové
	00008	1700,00	Kalhoty džínové
	00010	6500,00	Koňak Gružinský
	00014	3500,00	Sako tvídové, nadměr
	00015	12500,00	Motorové koště
			RAZITKO
			2016-01-18 17:34:55.0
			2016-01-18 17:34:55.0
			2016-01-18 17:34:55.0
			2016-01-18 17:34:55.0
			2016-01-18 17:34:55.0

Jestliže v druhé definici vynecháme typ **TIMESTAMP** a uděláme v něm předchozí chybu (tečky v časovém razítku), výsledek bude okno s kopí skriptu a s chybovou zprávou z SQL.

Po uzavření výsledkového okna nebo stiskem tlačítka *Končit* se opět zobrazí výzva k zadání parametrů se stejnou chybovou zprávou.

Tlačítko *Zobrazit původní* zobrazí okno v původní podobě.

Definice titulních hlaviček

Pro dotazový skript můžeme definovat libovolný počet titulních hlavičkových řádků. Ty se uplatní v pořadí v jakém jsou napsány ve skriptu. Definice titulního hlavičkového řádku začíná v 1. sloupci čtyřznamkovým symbolem **--;t**. za nímž může následovat libovolný text.

Titulní hlavičkový řádek může obsahovat libovolný text a v něm případně označení proměnných tvaru

&sloupec

kde *sloupec* je jméno sloupce, za nímž následuje mezera nebo konec řádku. Za tuto proměnnou se dosadí hodnota stejnojmenného sloupce z prvního řádku výsledné tabulky, i když je tento sloupec pojmenován v parametrech jako vynechaný (viz dále).

Titulní hlavičkové řádky se vypisují před sloupcovými hlavičkami a tisknou se jen na první stránce.

Skript ZBOZI_VYNECHANE ukazuje titulní řádky a vynechané sloupce. V příkladu proměnné **&ZAVOD** a **&CELKEM** odpovídají sloupcům ZAVOD a CELKEM.

--Zboží podle skladů a závodů - vynechané sloupce a proměnné v titulcích

```
--;t  Závod z prvního řádku: &ZAVOD , Celková cena z prvního řádku: &CELKEM ,
--;t  ~~~~~ ~~~~~
--;t  Celková cena znova: &Celkem
--;t
--;H;zav;Skl;Č.zboží;Název zboží;Cena/j.;Množství; Cena celkem;
--;H=====;=====;=====;=====;=====; =====;
--;H
/* Dva vynechané sloupce */
--;O zavod ;
--;O celkem

SELECT ZAVOD, SKLAD, S.CZBOZI, NAZZBO,
       DEC(CENAJ, 12, 2) AS CJ,      MNOZSTVI,
       DECIMAL (CENAJ * MNOZSTVI, 12, 2 ) AS CELKEM
FROM STAVY AS S
JOIN CENY4 AS C ON C.CZBOZI = S.CZBOZI
WHERE ZAVOD = '02' AND S.CZBOZI <> '00002'
ORDER BY SKLAD desc, S.CZBOZI
```

Výsledek je na následujícím obrázku.

Výsledek SQL skriptu ZBOZI_VYNECHANE

Zboží podle skladů a závodů - vynechané sloupce a proměnné v titulcích

čtvrtek 11. prosince 2025 11:45:40

Závod z prvního řádku: 02, Celková cena z prvního řádku: 500,00,
~~~~~ ~~~~~
Celková cena znova: 500,00

Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství
02	00009	Whisky Balantine	250,00	2,00
02	00011	Taška sportovní	159,00	2,00
02	00014	Sako tvídové, nadměr	3500,00	2,00
02	00018	Husí sádlo v konzervě	56,00	2,00
01	00005	Tričko bílé	120,00	2,00
01	00006	Ponožky pánské bílé, nové	10,55	2,00
01	00008	Kalhoty džínové	1700,00	2,00

Definice sloupcových hlaviček

Vlastní hlavičky

Pro dotazový příkaz SELECT můžeme definovat libovolný počet hlavičkových řádků. Ty se uplatní v pořadí v jakém jsou napsány ve skriptu. Hlavičkový rádek začíná v 1. sloupci čtyřznamkovým symbolem --;H a za ním následuje potřebný počet textů (sloupcových nadpisů) oddělených středníkem.

```
--;H [ [text-1] [; text-2] [; ...] [; text-n] [;] ]
```

Do výstupu dotazu se berou texty včetně vedoucích a koncových mezer. Lze tak například zarovnávat víceřádkové nadpisy sloupců nebo zvětšovat šířku zobrazených sloupců dat.

Ve skriptu ZBOZI_VYNECHANE je definice hlaviček

```
--;HZav;Skl;Č.zboží;Název zboží;Cena/j.;Množství; Cena celkem;  
---;=====;=====;=====;=====;=====;  
---;H
```

která vytvoří ve výsledku dotazu tři řádky hlaviček, z nichž třetí rádek je prázdný:

Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství
02	00009	Whisky Balantine	250,00	2,00
...				

Standardní hlavičky

Není-li zadán žádný rádek definice hlaviček, vypíše se standardní hlavička s *názvy sloupců* definovaných v tabulce, která je výsledkem dotazu. Standardní hlavička může být původní, ale také přejmenovaný název sloupce. Ten může být jednoduchý (ve velkých písmenech) nebo vlastní, zapsaný v uvozovkách.

Následující skript STANDARDNI_HLAVICKY obsahuje frázi GROUP BY ROLLUP, která určuje seskupování výsledných řádků podle skladu a závodu. V něm jsou všechny hlavičky standardní (tedy neurčené definicí hlaviček). Součtové řádky (označené červeně) mají ve sloupci SKLAD pomlčku, protože má hodnotu NULL. Podobně ve sloupci ZAVOD. Hodnota NULL je vyjádřena pomlčkou, protože je právě zadána v parametrech aplikace.

```
SELECT S.ZAVOD, S.SKLAD,  
       DECIMAL( SUM(C.CENAJ*S.MNOZSTVI), 9, 2 ) AS "Součet",  
       INT( AVG(C.CENAJ*S.MNOZSTVI) ) AS "Průměr",  
       INT( MIN( C.CENAJ*S.MNOZSTVI) ) AS MIN,  
       INT( MAX( C.CENAJ*S.MNOZSTVI) ) AS MAXIMUM  
FROM STAVY AS S  
JOIN CENY AS C ON S.CZBOZI = C.CZBOZI  
GROUP BY ROLLUP( S.ZAVOD, S.SKLAD )  
ORDER BY S.ZAVOD, S.SKLAD
```

ZAVOD	SKLAD	Součet	Průměr	MIN	MAXIMUM
01	01	60158,20	20052	459	45500
01	02	19793,75	6597	23	19500
01	03	1,25	1	1	1
01	-	79953,20	11421	1	45500
02	01	3661,10	1220	21	3400
02	02	7930,00	1982	112	7000
02	-	11591,10	1655	21	7000
-	-	91544,30	6538	1	45500

Definice vertikálního a horizontálního členění

Definiční řádek skupin může být jen jeden. Je-li jich více, uplatní se jen první. Začíná v 1. sloupci řádku čtyřznakovým symbolem **--;T** a za ním následují údaje oddělené středníkem definující

- počet prázdných řádků *před* řádkem nebo skupinou řádků *n* nebo **Bn**,
- počet prázdných řádků *za* řádkem nebo skupinou řádků *n* nebo **An**,
- symbol nahrazující prázdnou (NULL) hodnotu sloupce,
- počet mezer oddělujících sloupce ve výstupním řádku **Sn** - od 0,
- jedno nebo více jmen sloupců (oddělených středníkem) pro potlačení duplicitních hodnot.

```
--;T [ [počet-před] [;počet-za] [;symbol-pro-null] [;mezery-mezi-sloupcí]
      [;jméno-sloupce] ... ] [;] ]
```

Parametr *počet-před* má tvar **Bn** nebo **n**, kde *n* je celé číslo. Parametr *počet-za* má tvar **An** nebo **n**. Parametr *mezery-mezi-sloupcí* má tvar **Sn** nebo **n**. První tři parametry mohou být prázdné. Je-li některý z prvních dvou prázdný nebo chybný, dosadí se číslo *nula*. Je-li parametr *symbol-pro-null* prázdný, dosadí se hodnota z parametrů aplikace. Je-li parametr *počet-mezer* prázdný nebo chybný, dosadí se počet oddělujících mezer z parametrů aplikace.

Pátý a další parametr určuje *jméno sloupce*, u nějž se sleduje opakování stejné hodnoty ve skupně následujících řádků. Hodnota takového sloupce bude zapsána jen v prvním řádku takové skupiny, v ostatních řádcích budou mezery. První jméno platí pro nejvyšší skupinovou úroveň, druhé jméno pro druhou úroveň, atd.

Poznámka: Prázdné řádky se zařazují do výsledného dotazu před nebo za řádky nebo skupiny řádků, které jsou výsledkem summarizace podle skupinových úrovní (viz dále). Prázdné řádky se zařazují také před nebo za jednotlivé řádky, když obsahují prázdné hodnoty (NULL) v některém sloupci, není-li zadána summarizace podle skupinových úrovní.

Skript ZBOZI_PREHLED ilustruje úpravu hlaviček, skupinových úrovní, součtových skupin a sloupců, u nichž se vypíše jen hodnota v prvním řádku skupinové úrovně.

```
--Zboží podle skladů a závodů
--;Hzav;Skl;Č.zboží;Název zboží;Cena/j.;Množství;    Cena celkem;
--;H====;=====;=====;=====;=====;=====; =====;
--;H

--;T B1; A1; ; S5; ZAVOD ; SKLAD

SELECT ZAVOD, SKLAD, S.CZBOZI,
       SUBSTR(NAZZBO, 1, 15) AS NAZ,
       DEC(CENAJ, 12, 2) AS CJ, MNOZSTVI,
       DECIMAL ( SUM(CENAJ * MNOZSTVI), 12, 5 ) AS CELKEM
FROM STAVY AS S
JOIN CENY4 AS C ON S.CZBOZI = C.CZBOZI
GROUP BY ROLLUP( ZAVOD, ( SKLAD, S.CZBOZI, NAZZBO, CENAJ, MNOZSTVI ) )
ORDER BY ZAVOD, SKLAD, S.CZBOZI
```

Výsledek je vidět na obrázku:

Výsledek SQL skriptu ZBOZI_PREHLED						
Zboží podle skladů a závodů						
čtvrtek 11. prosince 2025 13:51:11						
Zav	Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství	Cena celkem
01	01	00001	PIŠKOTY OPAVIA	8,99	1579,44	14199,20
		00002	Zubní pasta Ka	459,00	1,00	459,00
		00010	Koňák Gruzíns	6500,00	7,00	45500,00
02		00003	Prádelní šň	1,25	19,00	23,75
		00009	Whisky Balantin	250,00	1,08	270,00
		00010	Koňák Gruzíns	6500,00	3,00	19500,00
03		00003	Prádelní šň	1,25	1,00	1,25
						79953,20
02	01	00005	Tričko bílé	120,00	2,00	240,00
		00006	Ponožky pánsk	10,55	2,00	21,10
		00008	Kalhoty džíno	1700,00	2,00	3400,00
02		00009	Whisky Balantin	250,00	2,00	500,00
		00011	Taška sportovn	159,00	2,00	318,00
		00014	Sako tvídové,	3500,00	2,00	7000,00
		00018	Husí sádlo v	56,00	2,00	112,00
						11591,10
						91544,30

Končit

Tisk

Zde jsou skupiny závodů označeny jen v prvním řádku skupiny. Skupiny skladů rovněž (i když se za ně nesčítá). Prázdné hodnoty sloupců jsou nahrazeny mezerou a řádkování součtů je B1 "jeden prázdný před" a A1 "jeden prázdný po" součtu. Sčítá se za ZAVOD a CELKEM.

Poznámka: Čtvrtá hodnota S5 značí počet mezer mezi sloupcí. Tento parametr musí být zadán (alespoň koncovým středníkem), jestliže jsou zadána jména sloupců pro potlačení duplicit.

Úprava čísel pro výstup

Dekadická čísla typu DEC, DECIMAL, NUMERIC jsou ve výsledku dotazu upravena formátem. Formát je buď *standardní* pro danou lokalizaci nebo *předepsaný maskou*.

Poznámka: Maska se neuplatňuje pro celočíselné typy INT, INTEGER, BIGINT.

Symboly pro tvorbu masek

V následující tabulce jsou uvedeny znaky tvořící masku, jejich umístění a význam.

Symbol	Umístění v masce	Podléhá lokalizaci	Význam v české lokalizaci
0	v čísle	ano	Číslice
#	v čísle	ano	Číslice, přičemž nula je potlačena
.	v čísle	ano	Oddělovač desetinných míst - čárka
-	před číslem	ano	Přidá pohyblivé záporné znaménko. Neobrací číslo!
,	v čísle	ano	Oddělovač skupin číslic - mezera
%	před číslem, za číslem	ano	Stonásobek označený jako procento
¤	před číslem, za číslem	ne	Znak pro měnu nahrazený měnovým symbolem Kč. Je-li zdvojen, je nahrazen mezinárodním měnovým symbolem - CZK.
%o	před číslem, za číslem	ano	Tisícinásobek označený jako promile
libovolný text	před číslem	ne	Pohyblivý text před číslem
libovolný text	za číslem nebo uvnitř	ne	Pevný text za číslem

Upozornění: Zápis znaků 0 mezi posloupnost znaků # a obráceně je chyba.

Příklady masek

Následují příklady formátování čísel maskami v české lokalizaci.

Číslo	Maska	Výstup	Poznámka
123456789.50	#.###.00	1 234 6789,50	Oddělí čtveřice číslic mezerou
1234567.50	,##.00 ¤	1 234 567,50 Kč	Oddělí trojice číslic mezerou a přidá český symbol měny
1234567.50	#.00 ¤¤	1234567,50 CZK	Přidá mezinárodní symbol lokální (zde české) měny
1234567.50	#.00 CZK	1234567,50 CZK	Přidá konstantu "CZK" za číslo. Za nebo před číslo lze přidávat libovolné symboly.
1234567.50	#0**.00	1234567,50**	Hvězdičky se přidají těsně za číslo

Číslo	Maska	Výstup	Poznámka
-1234567.55	#0.0	-1234567,6	Zakrouhlí na jedno desetinné místo (polovinu na sudou číslici)
-0.04	#.00	-,04	Potlačí nulu před desetinnou čárkou
5.55	00000.000	00005,550	Nepotlačuje vedoucí nuly a přidá nulu na konci
0.56	#0.00 %	56 %	Vyjádření zlomku v procentech
0.007	#0.0	7,0 ‰	Vyjádření zlomku v promilích
12345	-#0.00	-12345	Pohyblivé znaménko minus vlevo. Neobrací kladné číslo na záporné. K zápornému přidá ještě jeden minus.
-12345	-#0.00	--12345	

Jedna z obvyklých masek pro české prostředí je maska #0.00, která potlačuje levostranné nuly v celé části čísla (kromě poslední) a zachovává dvě desetinná místa včetně koncových nul.

Zadání masek

Masku můžeme zadat jednak v *parametrech aplikace*, jednak v *komentářových rádcích* skriptu. Maska z parametrů aplikace (není-li prázdná) platí pro všechny číselné sloupce (i celočíselné), pro něž není individuálně zadána maska definičním komentářovým rádkem.

Definiční řádek masky začíná v 1. sloupci čtyřznakovým symbolem **--;D**, za ním následuje maska a za ní jméno sloupce. Může, ale nemusí být ukončen středníkem. Vedoucí a koncové mezery se odstraní. Definice masky má tvar

```
--;D maska ; jméno-sloupce [ ; ]
```

Příklad na výstup čísel pomocí masky

Zadáme-li v předchozím skriptu následující definice, upraví se dekadická čísla podle masek.

```
--;D 0000.000; CJ  
--;D 00; MNOZSTVI  
--;D 00000000.00000; CELKEM
```

Výsledek SQL skriptu ZBOZI

Zboží podle skladů a závodů

čtvrtek 11. prosince 2025 14:35:56

ZAVOD	SKLAD	CZBOZI	CJ	MNOZSTVI	CELKEM
01	01	00001	0008,990	1579	00014199,20156
		00002	0459,000	01	00000459,00000
		00010	6500,000	07	00045500,00000
		00003	0001,250	19	00000023,75000
		00009	0250,000	01	00000270,00000
	02	00010	6500,000	03	00019500,00000
		00003	0001,250	01	00000001,25000
					00079953,20156
		00005	0120,000	02	00000240,00000
		00006	0010,550	02	00000021,10000
02	01	00008	1700,000	02	00003400,00000
		00009	0250,000	02	00000500,00000
		00011	0159,000	02	00000318,00000
		00014	3500,000	02	00007000,00000
	02	00018	0056,000	02	00000112,00000
					00011591,10000
					00091544,30156

Formát čísel bez masky

Není-li zadána žádná maska, tj. ani v parametrech aplikace, znamená to, že dekadické číslo se zobrazí podle standardních lokálních pravidel. Standardní pravidla pro českou lokalizaci jsou:

- Vedoucí nuly se potlačí, z nich se ponechá jen nula před desetinnou čárkou.
- Nulový zlomek se vynechá i s desetinnou čárkou.
- Koncové nuly v desetinných místech se potlačí.
- Trojice číslic v celé části se oddělují mezerou.

12345.00	12 345	Odstraní desetinná místa, doplní mezeru mezi stovky a tisíce
12345.50	12 345,5	Vynechá koncovou nulu z desetinných míst
0.665	0,66	Zaokrouhlí na sudou číslici

Je zřejmé, že tato možnost se v dotazech použije jen výjimečně.

Poznámka: Výstupní obrazy dekadických čísel v české lokalizaci obsahují desetinnou čárku, přestože v masce je zadána desetinná tečka.

Ve skriptu FORMATY nejsou žádné masky zadány.

```
--Součet hodnot za závod
SELECT ZAVOD,
       DECIMAL( SUM(C.CENAJ*S.MNOZSTVI), 9, 2 ) AS CELKEM
FROM STAVY AS S
      JOIN CENY4 AS C ON S.CZBOZI = C.CZBOZI
      GROUP BY ZAVOD
      ORDER BY ZAVOD
```

Když necháme masku v parametrech aplikace *prázdnou*, a neuvedeme ani definici masky pro sloupec SOUCET ve skriptu, budou hodnoty sloupce obsahovat desetinná místa bez koncových nul (nebo žádná desetinná místa bez čárky) a mezeru mezi trojicemi číslic v celé části:

ZAVOD	CELKEM
01	79 953,2
02	11 591,1

Zařadíme-li však do skriptu definici se symbolem α pro měnu

```
--;D ,##0.00 $\alpha$  ; SOUCET
```

dostaneme výsledek

ZAVOD	CELKEM
01	79 953,20Kč
02	11 591,10Kč

Vynechání sloupců z výstupu

Definiční řádek začíná čtyřznamkovým symbolem **--;O** v 1. pozici.

Definičních řádků může být libovolný počet. Každý řádek obsahuje za symbolem **--;O** jména sloupců oddělená středníkem. Údaje mohou obsahovat vedoucí a koncové mezery, které se ignorují. Obecný tvar definice je následující. Hranaté závorky označují nepovinný údaj.

```
--;O [ sloupec; sloupec; ... [;] ]
```

Vyjmenované sloupce se vynechají z výstupu a tisku, a to jak hodnoty, tak sloupcové hlavičky.

Příklad na vynechání sloupců a tisk titulních hlaviček

V následujícím příkladu jsou zadány titulní hlavičkové řádky s proměnnými a k tomu zadání pro vynechávané sloupce. Jak je vidět, řádků **--;O** může být i více. V titulních řádcích jsou zadány proměnné jako jména sloupců s předřazeným znakem & (ampersand), které shodou okolností odkazují na vynechané sloupce. Provedením následujícího skriptu se do titulních hlaviček dosadí hodnoty dotyčných sloupců z prvního řádku výsledku dotazu.

```
--Zboží podle skladů a závodů - vynechané sloupce a proměnné v titulcích
```

```
--;t Závod z prvního řádku: &ZAVOD , Celková cena z prvního řádku: &CELKEM ,
--;t -----
--;t Celková cena znova: &Celkem
--;t

--;Hzav;Skl;Č.zboží;Název zboží;Cena/j.;Množství; Cena celkem;
--;H====;=====;=====;=====;=====; =====;
--;H

/* Tři mezery mezi sloupci */
--;T ; ; ; 3

/* Dva vynechané sloupce */
--;O zavod ;
--;O celkem

/* Parametry pro tisk */
--;P a4; fs9; Landscape; lm5; rm30; tm5; bm5;

SELECT S.ZAVOD, S.SKLAB, S.CZBOZI, C.NAZZBO,
       DEC(C.CENAJ, 12, 2) AS CJ,      S.MNOZSTVI,
       DECIMAL (C.CENAJ*S.MNOZSTVI, 12, 2 ) AS CELKEM
FROM STAVY AS S
JOIN CENY AS C ON C.CZBOZI = S.CZBOZI
WHERE S.ZAVOD = '02' AND S.CZBOZI <> '00002'
ORDER BY S.SKLAB desc, S.CZBOZI
```

Vypíše se:

Zboží podle skladů a závodů - vynechané sloupce a proměnné v titulcích

Čtvrtek, 3. prosince 2015 17:32:53

Závod z prvního řádku: 02, Celková cena z prvního řádku: 500,00,

Celková cena znova: 500,00

Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství
==	=====	=====	=====	=====
02	00009	Whisky Balantine	250,00	2,00
02	00011	Taška sportovní	159,00	2,00
02	00014	Sako tvídové, nadmér	3500,00	2,00
02	00018	Husí sádlo v konzervě	56,00	2,00
01	00005	Tričko bílé	120,00	2,00
01	00006	Ponožky pánské bílé, nové	10,55	2,00
01	00008	Kalhoty džínové	1700,00	2,00

Kdybychom nezadali vynechávané sloupce a titulní hlavičky, dostali bychom tento výsledek:

Zboží podle skladů a závodů - vynechané sloupce a proměnné v titulcích

Čtvrtek, 3. prosince 2015 17:30:39

Závod z prvního řádku: 02, Celková cena z prvního řádku: 500,00,

Celková cena znova: 500,00

Zav	Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství	Cena celkem
==	==	=====	=====	=====	=====	=====
02	02	00009	Whisky Balantine	250,00	2,00	500,00
02	02	00011	Taška sportovní	159,00	2,00	318,00
02	02	00014	Sako tvídové, nadmér	3500,00	2,00	7000,00
02	02	00018	Husí sádlo v konzervě	56,00	2,00	112,00
02	01	00005	Tričko bílé	120,00	2,00	240,00
02	01	00006	Ponožky pánské bílé, nové	10,55	2,00	21,10
02	01	00008	Kalhoty džínové	1700,00	2,00	3400,00

Do titulních hlaviček se tedy správně dostala hodnota 01 ze sloupce ZAVOD a hodnota 500,00 ze sloupce CELKEM.

Poznámka: Není nutné vázat titulní hlavičky s vynechávanými sloupcemi. Obojí lze používat samostatně.

Parametry pro tisk

Definiční řádek parametrů pro tisk může být jen jeden. Je-li jich více, uplatní se jen první. Začíná v 1. sloupci řádku čtyřznakovým symbolem **--;P** a za ním následují údaje oddělené středníkem definující

- velikost papíru A4, A3 nebo LETTER (netestováno na papíře),
- velikost písma tvaru FSn, kde n je počet tiskových bodů, např. f s 9,
- orientaci stránky PORTRAIT či P, nebo LANDSCAPE či L,
- levý okraj (left margin) tvaru LMn, kde n je počet milimetrů od okraje tisknutelné oblasti papíru,
- pravý okraj (right margin) tvaru RMn,
- horní okraj (top margin) tvaru TMn,
- spodní okraj (bottom margin) tvaru BMn,

Definiční řádek má tvar

```
--;P velikost-papíru; FSn; orientace; LMn; RMn ; TMn ; BMn [ ; ]
```

Řádek může, ale nemusí být ukončen středníkem. Jednotlivé údaje mohou být vynechány, ale počet středníků do prvního neprázdného údaje musí být zachován.

- Je-li údaj velikosti papíru prázdný nebo je chybný, dosadí se A4.
- Je-li údaj velikosti písma prázdný nebo je nečíselný, dosadí se jeho hodnota z parametrů aplikace.
- Je-li údaj orientace stránky prázdný nebo je chybný, dosadí se PORTRAIT.
- Je-li údaj okraje prázdný nebo je chybný, dosadí se 10 mm.

Sumarizace výsledků dotazu

Výsledek dotazu (result set) lze summarizovat podle skupinových úrovní (level of summarization). Počet úrovní není výslovňě omezen. Skupinovou summarizaci definuje soustava tří typů parametrických definic:

--;L skupinová úroveň, její úvodní text a jméno skupinového sloupce,
--;S jméno summarizovaného sloupce a seznam typů souhrnů (S, A, M, m, C),
--;s seznam úvodních textů pro sumární řádky (místo standardních SUM, AVG, MAX, MIN, COUNT),

Řádků --;L je tolik, kolik skupinových úrovní se používá. Řádků --;S je tolik, kolik sloupců se podrobuje summarizaci. Řádek --;s je nejvýše jeden. Řádky --S; a --s; mají smysl jen tehdy, jsou-li zadány nějaké řádky --;L.

Definice skupinových úrovní

Definiční řádek začíná čtyřznakovým symbolem --;L v 1. pozici. Obecný tvar definice je následující.

--;L [level]; [úvodní-text-skupiny]; [sloupec-úrovně]; [NP] [;]

První údaj *level* je buď 0 nebo libovolný text, i prázdný. Obyčejně se volí čísla 1, 2, atd.

Druhý údaj *úvodní-text-skupiny* je libovolný text, který navíc může obsahovat *proměnné* tvaru &sloupec, za nímž následuje mezera nebo konec řádku. Na místo této proměnné se dosadí hodnota stejnojmenného sloupce z posledního řádku skupiny dané úrovně, a to i tehdy, když je tento sloupec pojmenován v parametru --;O jako vynechaný.

Třetí údaj *sloupec-úrovně* představuje sloupec definující skupinu dané úrovně. V úrovni 0 nemá význam.

Čtvrtý údaj NP znamená *novou stránku* (New Page). Uplatní se při tisku na papír. Jestliže se změní skupina označená tímto údajem, první řádek nové skupiny se vytiskne až na další stránce.

Zápis --;L0 určuje koncovou úroveň (grand total či final total). Řádek s údajem L0 je nepovinný, ale je-li zadán, pak musí být uveden jako první. Jestliže řádek s L0 není zadán, koncová úroveň se nezpracuje. Údaj *level* může být u dalších ("nižších") skupinových úrovní libovolný text, který však zpravidla bude pro názornost označovat číslo úrovně. Například následující tři řádky definic určují dvě skupinové úrovně L2, L1 a koncovou úroveň L0.

--;L0; .Celkem *****; za případným středníkem jen komentář
--;L1; .Závod =====&ZAVOD ======; ZAVOD
--;L2; .Sklad -----&zavod --&sklad -----; SKLAD

Hierarchie úrovní je dána pořadím zápisu definičních řádků, ne číslem u písmena L. Poslední řádek určuje nejnižší úroveň.

Definice summarizovaných sloupců

Aby bylo co summarizovat (střádat), musí být zadána jména sloupců se svým jedním nebo až pěti summarizačními typy. K tomu je ovšem také nutné zadat nějaké skupinové úrovně (L0, L1, ...).

Zadání summarizace spočívá v zápisu jednoho nebo více definičních řádků --;S. Definiční řádky nemusí být nijak zvlášť seřazeny. Každý definiční řádek začíná čtyřznakovým symbolem --;S v 1. pozici a pokračuje zápisem oddělenými středníkem. Zápis určují jméno sloupce a způsob, jakým se budou jeho hodnoty střádat. Definiční řádek má tvar

```
--;S [střádaný-sloupec [; ind] [; ind] [; ind] [; ind] [; ind] [;]
```

kde *ind* může být jeden ze symbolů – indikátorů S, A, M, m, C, které znamenají součet, průměr, maximum, minimum, počet. Indikátory nemusí být seřazeny v žádném určitém pořadí, nemusí být zadány všechny, a dokonce nemusí být zadány žádné. Sumární řádky ve výsledku dotazu se ovšem řadí v pořadí: S - součet, A - průměr, M - maximum, m - minimum, C - počet).

Je-li v některé pozici indikátor prázdný nebo chybný, má se za to, že není zadán.

Není-li v definičním řádku --;S zadán žádný indikátor nebo není-li definiční řádek --;S vůbec zadán, zpracování úrovní se neprovádí, i když je třeba zadáno definicemi --;L. Rovněž tak obráceně: Není-li zadán žádný definiční řádek --;L, zpracování úrovní se neprovádí, i když je třeba zadán definiční řádek --;S s nějakým indikátorem.

U sloupců typu DECIMAL, NUMERIC, INTEGER, SMALLINT a BIGINT lze zjišťovat součet, průměr, maximum, minimum a počet. U sloupců typu CHAR, VARCHAR, VARGRAPHIC, DATE, TIME a TIMESTAMP lze zjišťovat pouze maximum, minimum a počet.

Hodnoty NULL se do summarizace nezahrnují.

Poznámka: Je-li chybně zadán součet (S) nebo průměr (A) pro *nenumerický* sloupec, pochopitelně se pro něj žádná hodnota netiskne. Řádek s úvodním textem (viz dále) se však vytiskne (i když třeba zároveň není sumarizován žádný *numerický* sloupec).

Například definice

```
--;S MNOZSTVI; C  
--;S CELKEM ; S ; A ; M ; m
```

určují dva střádané sloupce, přičemž u sloupce MNOZSTVI se vyhodnocuje jen počet řádků (C) a u sloupce CELKEM se pořizuje součet (S), průměr (A), maximum (M) a minimum (m).

Úvodní texty pro sumární řádky

Standardní označení (zkratky) sumárních hodnot jsou SUM pro součet, AVG pro průměr (average), MAX pro maximum, MIN pro minimum a COUNT pro počet. Lze nahradit jinými pomocí definičního řádku --;s.

Definiční řádek začíná čtyřznakovým symbolem --;s (malé písmeno s) v 1. pozici. Má tvar

```
--;s [ [sum-text]; [avg-text]; [max-text]; [min-text]; [count-text] [;] ]
```

kde texty zapsané v daných pozicích nahradí standardní označení. Zde je ovšem pořadí zápisů podstatné. Jestliže některý z textů chybí, uplatní se v dané pozici standardní označení.

Například definiční řádek

```
--;s Součet ; Průměr ; Maximum ; Minimum ; Počet
```

nahradí všechny standardní zkratky.

Příklad 1

V následujícím příkladu je ilustrována summarizace *detailního* dotazu, tj. takového, kde není použito fráze GROUP BY. V titulních rádcích jsou zařazeny *proměnné* (dokonce jedna proměnná vícekrát). Dva sloupce budou *vynechány* z výstupu (ZAVOD, NAZ). Sumarizují se dva sloupce (MNOZSTVI, CELKEM) ve třech skupinových úrovních L0 (celkem), L1 (ZAVOD), L2 (SKLAD).

Text skriptu:

```
--Zboží podle skladů a závodů

--;t >>> Závod 4x:    &ZAVOD , &ZAVOD , &ZAVOD , &ZAVOD .      <<<
--;t >>> Název zboží: &NAZ ,   Sklad: &SKLAD . <<<
--;t

--;Hzav;Skl;Č.zboží;Název zboží;Cena/j.;Množství;   Cena celkem;
--;H====;=====;=====;=====;=====;=====; =====;
--;H

--;T 1; 1;  ; 3

--;O ZAVOD
--;O NAZ;

--;S MNOZSTVI; C
--;S CELKEM ; S ; A ; M ; m

--;S Součet ; Průměr ; Maximum ; Minimum ; Počet

--;L0;   .Celkem *****; za případným středníkem jen komentář
--;L1;   .Závod =====&ZAVOD =====; ZAVOD
--;L2;   .Sklad ----&zavod --&sklad -----; SKLAD

--;P a4; fs9; P; 10; 10; 10; 10

SELECT
  S.ZAVOD,
  S.SKLAD,
  S.CZBOZI,
  SUBSTR(C.NAZZBO, 1, 15) AS NAZ,
  DEC(C.CENAJ, 12, 2) AS CJ,
  S.MNOZSTVI,
  DECIMAL ( C.CENAJ*S.MNOZSTVI, 12, 5 ) AS CELKEM
FROM STAVY AS S
JOIN CENY AS C ON S.CZBOZI = C.CZBOZI
ORDER BY S.ZAVOD, S.SKLAD, S.CZBOZI
```

Výsledek skriptu:

Zboží podle skladů a závodů

čtvrtek 11. prosince 2025 17:28:01

```
>>> Závod 4x: 01, 01, 01, 01. <<<
>>> Název zboží: PIŠKOTY OPAVIA, Sklad: 01. <<<
```

Sklo	Č.zboží	Cena/j.	Množství	Cena celkem
---	=====	=====	=====	=====
01	00001	8,99	1 579,444	14 199,202
01	00002	459	1	459
01	00010	6 500	7	45 500
.Sklad -----01--01-----				
		Součet		60 158,202
		Průměr		20 052,734
		Maximum		45 500
		Minimum		459
		Počet	3	
02	00003	1,25	19	23,75
02	00009	250	1,08	270
02	00010	6 500	3	19 500
.Sklad -----01--02-----				
		Součet		19 793,75
		Průměr		6 597,917
		Maximum		19 500
		Minimum		23,75
		Počet	3	
03	00003	1,25	1	1,25
.Sklad -----01--03-----				
		Součet		1,25
		Průměr		1,25
		Maximum		1,25
		Minimum		1,25
		Počet	1	
.Závod =====01=====				
		Součet		79 953,202
		Průměr		11 421,886
		Maximum		45 500
		Minimum		1,25
		Počet	7	
01	00005	120	2	240
01	00006	10,55	2	21,1
01	00008	1 700	2	3 400
.Sklad -----02--01-----				
		Součet		3 661,1
		Průměr		1 220,367
		Maximum		3 400
		Minimum		21,1
		Počet	3	
02	00009	250	2	500
02	00011	159	2	318
02	00014	3 500	2	7 000
02	00018	56	2	112
.Sklad -----02--02-----				
		Součet		7 930

Průměr	1 982,5
Maximum	7 000
Minimum	112
Počet	4
 . Závod =====02=====	
Součet	11 591,1
Průměr	1 655,871
Maximum	7 000
Minimum	21,1
Počet	7
 . Celkem *****	
Součet	91 544,302
Průměr	6 538,879
Maximum	45 500
Minimum	1,25
Počet	14

Příklad 2

Ve skriptu SUMARIZACE je nejdůležitější kód NP zapsaný u sloupce ZAVOD v definici L1. Způsobuje *skok na novou stránku*, jestliže se změní skupina jednoho závodu na skupinu jiného závodu. Kód NP lze zapsat ke každé úrovni kromě L0.

Text skriptu:

```
--Sumarizace zboží podle skladů a závodů, závod na nové stránce
--;Hzav;Skl;Č.zboží;Název zboží;Cena/j.;Množství; Cena celkem;
--;H====;=====;=====;=====;=====; =====;
--;H
--;T 1; 1; - ; 2; ZAVOD; SKLAD
--;S CELKEM ; S ; C
--;s Součet ; Průměr ; Maximum ; Minimum ; Počet
--;L0; .CELKEM ZA PODNIK
--;L1; .Závod &ZAVOD ; ZAVOD; NP
--;L2; .Sklad &ZAVOD &SKLAD ; SKLAD
--;P a4; fs9; L; lm5; rm5; tm5; bm5
SELECT
  S.ZAVOD                                -- Číslo závodu
 ,S.SKLAD                                 -- Číslo skladu
 ,S.CZBOZI                                -- Číslo zboží
 ,SUBSTR(C.NAZZBO, 1, 30) AS NAZ          -- Název zboží
 ,DEC(C.CENAJ, 12, 2) AS CJ              -- Cena za jednotku
 ,S.MNOZSTVI                               -- Množství jednotek
 ,DECIMAL ( C.CENAJ*S.MNOZSTVI, 12, 5 ) AS CELKEM -- Cena množství
FROM STAVY AS S
  JOIN CENY4 AS C ON S.CZBOZI = C.CZBOZI
ORDER BY S.ZAVOD, S.SKLAD, C.CZBOZI
```

Výsledek skriptu v PDF:

S 18.32.26.pdf
Stránka 1 z 2

Zav	Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství	Cena celkem
01	01	00001	PÍŠKOTY OPAVIA	8,99	1 579,444	14 199,282
		00002	Zubní pasta Kalodont	459	1	459
		00018	Kohák Gruziinský	6 500	7	45 500
			.Sklad 01 01		Součet Počet	68 158,282
						3
02	00003	Prádelní šňůra		1,25	19	23,75
	00009	Mhisky Balmantine		250	1,08	270
	00010	Kohák Gruziinský		6 500	3	19 500
			.Sklad 01 02		Součet Počet	19 793,75
						3
03	00003	Prádelní šňůra		1,25	1	1,25
			.Sklad 01 03		Součet Počet	1,25
						1
			.Závod 01		Součet Počet	79 953,282
						7
Zav	Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství	Cena celkem
02	01	00005	Tričko bílé	120	2	240
		00006	Ponožky pánské bílé, nová	10,55	2	21,1
		00008	Kalhoty džínové	1 700	2	3 400
			.Sklad 02 01		Součet Počet	3 661,1
						3
02	00009	Mhisky Balmantine		250	2	500
	00011	Taška sportovní		159	2	318
	00014	Sáčko týdové, nadněr		3 500	2	7 000
	00018	Husí sádro v konzervě		56	2	112
			.Sklad 02 02		Součet Počet	7 938
						4
			.Závod 02		Součet Počet	11 591,1
						7
			.CELKEM ZA PODNIK		Součet Počet	91 544,382
						14

Podoba na tiskárně (simulace v macOS):

Sumarizace zboží (CENY) podle skladů a závodů, závod na nové stránce						
Zav	Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství	Cena celkem
01	01	00001	PIŠKOTY OPAVIA	8,99	1,00	8,99
		00002	Zubní pasta Kal	459,00	1,00	459,00
		00010	Koňak Gruziinský	6500,00	1,00	6500,00
	.Sklad	01 01			Součet Počet	6967,99 3
02	00003	Prádelní šňůra		1,25	1,00	1,25
	00009	Whisky Balantin		250,00	1,00	250,00
	00010	Koňak Gruziinský		6500,00	1,00	6500,00
	.Sklad	01 02			Součet Počet	6751,25 3
03	00003	Prádelní šňůra		1,25	1,00	1,25
.Sklad	01 03				Součet Počet	1,25 1
.Závod	01				Součet Počet	13720,49 7

Strana 1

Sumarizace zboží (CENY) podle skladů a závodů, závod na nové stránce						
Zav	Skl	Č.zboží	Název zboží	Cena/j.	Množství	Cena celkem
02	01	00005	Tričko bílé	120,00	2,00	240,00
		00006	Ponožky pánské	10,55	2,00	21,10
		00008	Kalhoty džínové	1700,00	2,00	3400,00
	.Sklad	02 01			Součet Počet	3661,10 3
02	00009	Whisky Balantin		250,00	2,00	500,00
	00011	Taška sportovní		159,00	2,00	318,00
	00014	Sako třídové, n		3500,00	2,00	7000,00
	00018	Husí sádlo v ko		56,00	2,00	112,00
	.Sklad	02 02			Součet Počet	7930,00 4
.Závod	02				Součet Počet	11591,10 7
.CELKEM ZA PODNIK					Součet Počet	25311,59 14

Strana 2

Editace skriptů

```
--EMPLOYEE selected list
---;? 1 ; DATE ; From date: ; 1925-01-01 ;
---;? 2 ; DATE ; To date : ; 1940-01-01 ;
---;? 3 ; DEC ; Salary does not reach ; 30000.00

SELECT * FROM EMPLOYEE
WHERE BIRTHDATE BETWEEN ? AND ?
AND SALARY <= ?
```

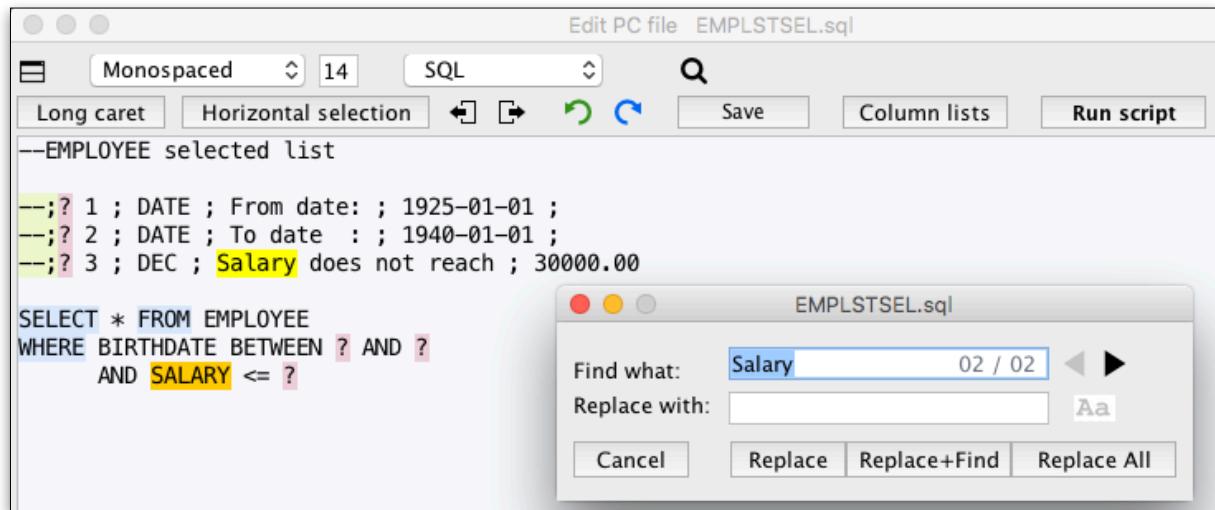
- *Dělení/spojení* - střídavé tlačítka rozdělají text editoru na horní a spodní oblast vodorovnou čárou nebo obě oblasti spojí. Ve spodní oblasti je kopie textu editoru. Všechny změny provedené v jedné oblasti se automaticky promítají do druhé oblasti.
- *Lucida Console aj.* – z rozbalovacího seznamu vyberte písmo pro text v editoru.
- *SQL nebo *NONE*. – z rozbalovacího seznamu vyberte SQL ke zvýraznění bloků (složených příkazů).
- *Find text* – vyvolá okno k vyhledání textu. Lze také použít klávesovou zkratku Ctrl F.
- *Long caret/Short caret* – určí ukazatel místa v textu jako dlouhou svislou přímku nebo standardní krátkou svislou čárku.
- *Horizontal/Vertical selection* – určuje způsob výběru textu. *Horizontal selection* je běžný způsob v PC editorech. *Vertical selection* vybírá v textu obdélníkovou oblast.
- *Posuv výběru* – tlačítka posune vybraný text o jednu pozici vlevo, tlačítka posune vybraný text o jednu pozici vpravo. Lze také použít klávesové zkratky Ctrl ← a Ctrl →.
- *Undo* – odvolat - odstranit změny. Lze také použít klávesovou zkratku Ctrl Z.
- *Redo* – přivolat - obnovit změny. Lze také použít klávesovou zkratku Ctrl Y.
- *Save* – uloží změny. Lze také použít klávesovou zkratku Ctrl S.
- *Column lists* – vyvolá okno, kde po výběru konkrétního schématu a tabulky (pohledu) se ukáže seznam sloupců. Seznam sloupců lze modifikovat a editovat (přidáním čárek) a kopírovat do oblasti editoru.
- *Run script* – spouští SQL script.

Klávesa *ESC* ukončí editaci (bez uložení) a odstraní okno.

Poznámka: V systému macOS se použije klávesa *Cmd* místo *Ctrl*.

Hledání textu

Klepnutí na lupy nebo stisk klávesové kombinace Ctrl F (Cmd F v systému macOS) vyvolá okno k vyhledání textu.

- *Find what* – zapište textový vzorek k vyhledání. Čísla v poli ukazují pořadové číslo a počet shod.
- *Tlačítka s šipkami* – vyhledávají předchozí a následující shodný vzorek v souboru. Po klepnutí šipka z černá a ukazuje směr hledání a nahrazování. Opačná šipka ze sedne. Stejnou funkci mají klávesové zkratky Ctrl ↑ (předchozí) a Ctrl ↓ (další).
- *Replace with* – náhradní text.
- **Aa/Aa** *střídavé tlačítka* – je-li světle šedé, nepožaduje shodu velkých a malých písmen, je-li černé, musí se vyhledaný text přesně shodovat se vzorkem.
- *Replace* – nahradí právě nalezený text náhradním textem.
- *Replace+Find* – nahradí právě nalezený text náhradním textem a nalezne *následující* shodný text.
- *Replace All* – nahradí *všechny* shodné texty náhradním textem.

Poznámka: V systému macOS se použije klávesa *Cmd* místo Ctrl.

Shifting selected text

Tlačítka a posunou vybraný text vlevo nebo vpravo o jednu pozici. Stejnou funkci dělají klávesové zkratky Ctrl ← a Ctrl →. Výsledky posunu mohou být odvolány nebo přivolány.

Poznámka: V systému macOS se použije klávesa *Cmd* místo Ctrl.

Horizontal selection

Vybraný text se posune o jednu pozici *vpravo*.

Vybraný text se posune o jednu pozici *vlevo* zároveň se zbytkem řádků, jestliže začíná na začátku řádku a jestliže všechny řádky vybraného textu obsahují alespoň jednu mezeru na začátku.

V následujícím obrázku byl vybraný text posunut vpravo.

The screenshot shows a SQL editor interface with the following details:

- Toolbar: Monospaced, 14, SQL, Save, Column lists, Run script.
- Mode: Long caret, Horizontal selection.
- Text area:
  - EMPLOYEE selected list
  - ;? 1 ; DATE ; From date: ; 1925-01-01 ;
  - ;? 2 ; DATE ; To date : ; 1940-01-01 ;
  - ;? 3 ; DEC ; Salary does not reach ; 30000.00
  - SELECT * FROM EMPLOYEE
WHERE BIRTHDATE BETWEEN ? AND ?
AND SALARY <= ?

A blue selection box highlights the text "AND SALARY <= ?". The cursor is positioned at the end of the line.

Vertical selection

Vybraný *obdélník* se posune *vlevo*, jestliže v nevybrané části zbývá alespoň jeden sloupec mezer vlevo od obdélníku. Obdélník přepíše sloupec vlevo a nechá za sebou (vpravo) sloupec mezer.

Vybraný *obdélník* se posune *vpravo* a nechá za sebou sloupec mezer (vlevo).

V následujícím obrázku byl vybraný obdélník posunut vlevo.

The screenshot shows a SQL editor interface with the following details:

- Toolbar: Monospaced, 14, SQL, Save, Column lists, Run script.
- Mode: Long caret, Vertical selection.
- Text area:
  - EMPLOYEE selected list
  - ;? 1 ; DATE ; From date: ;1925-01-01 ;
  - ;? 2 ; DATE ; To date : ;1940-01-01 ;
  - ;? 3 ; DEC ; Salary does not reach ; 30000.00
  - SELECT * FROM EMPLOYEE
WHERE BIRTHDATE BETWEEN ? AND ?
AND SALARY <= ?

A vertical selection box highlights the text "1925-01-01" in the first row. The cursor is positioned at the end of the row.

Copy, cut and paste selected text

Ke kopírování, vyjímání a vkládání se používají běžné klávesové zkratky Ctrl C, Ctrl X a Ctrl V.

Operace Copy a Cut kopírují vybraný text do schránky operačního systému.

Operace Paste přečte data ze schránky a vloží je na požadované místo. To může byt v oblasti editoru, anebo někde jinde v PC.

Výsledky těchto operací mohou být odvolány a přivolány.

Poznámka: V systému macOS se použije klávesa *Cmd* místo Ctrl.

Horizontal selection

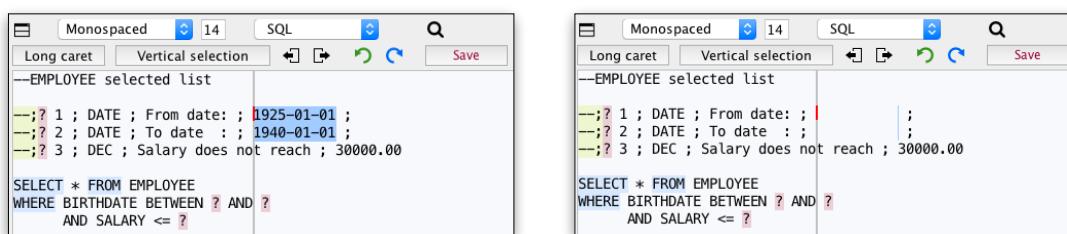
Všechny tyto operace fungují jako v PC.

Vertical selection

Operace **Copy** (kopírovat) zkopíruje výběr do interní oblasti a také do systémové schránky.

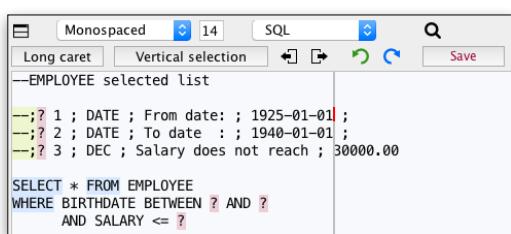
Operace **Cut** (vyjmout) zkopíruje a uloží výběr do interní oblasti a také do systémové schránky, pak *obdélníkovou oblast vyčistí* (vloží tam mezery).

Například obdélník z levého obrázku byl vyňat operací Cut:

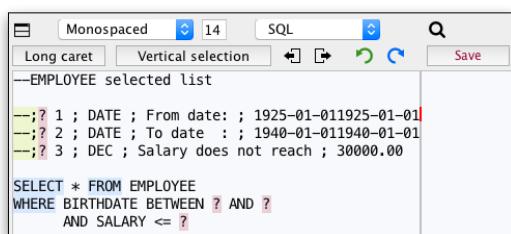

Všimněme si pozice *ukazatele*, stojí na začátku vyňatého obdélníku. Modrá čára vpravo označuje pravý okraj obdélníka. Chceme-li, můžeme následnou operací *Paste* vložit vymazaná data zpět do jejich původních pozic.

Operace **Paste** přepíše oblast v editoru *vpravo a dolů* od pozice zvolené ukazatelem. Může to být oblast původně kopírovaná nebo vyňatá (operací Copy nebo Cut):

Tentokrát stojí *ukazatel* v pravém horním rohu obdélníka. Bezprostředně následující operace *Paste* vloží data napravo od ukazatele:

Je-li oblast editoru kratší než vkládaný obdélník, doplní se potřebné prázdné řádky a vkládaná data se do nich vloží:

```
--EMPLOYEE selected list
--;? 1 ; DATE ; From date: ; 1925-01-011925-01-01
--;? 2 ; DATE ; To date : ; 1940-01-011940-01-01
--;? 3 ; DEC ; Salary does not reach ; 30000.00

SELECT * FROM EMPLOYEE
WHERE BIRTHDATE BETWEEN ? AND ?
AND SALARY <= ?
1925-01-01
1940-01-01
```

Column lists – Seznamy sloupců

Tato funkce usnadňuje editaci skriptů tím, že získává seznamy sloupců z objektů IBM i.

Tlačítko Column lists vyvolá okno, kde uživatel vybere schema a tabulkou (v obrázcích CORPDATA a EMPLOYEE).

Tato akce vyplní levý rámeček seznamem jmen sloupců vztatých z tabulky (EMPLOYEE).

Spodní část okna – "Resulting column list" – nyní obsahuje jména sloupců s čárkami mezi nimi a každé jméno na zvláštním řádku. Tento seznam, buď celý nebo jeho část, lze vybrat a přímo *zkopírovat* nebo *přetáhnout* do oblasti editoru. K tomu může sloužit i kontextová nabídka v levém nebo pravém rámečku.

Odstranění vybraných sloupců

Tlačítko *Odstranit vybrané sloupce* odstraní vybraná jména z pravého rámečku.

Sestavení seznamu sloupců

Sestavení seznamu sloupců

CORPDATA ▾ Vyberte nebo zapište jméno schematu.
EMPLOYEE ▾ Vyberte tabulku či pohled.

Vyberte jména sloupců vlevo a zařaďte je přetažením vpravo.

EMPNO	WORKDEPT
FIRSTNAME	EMPNO
MIDINIT	LASTNAME
LASTNAME	SALARY
WORKDEPT	
PHONENO	
HIREDATE	
JOB	
EDLEVEL	
SEX	
BIRTHDATE	
SALARY	
BONUS	

Výsledný seznam sloupců

Označte seznam a zkopírujte do editoru.

WORKDEPT,
EMPNO,
LASTNAME,
SALARY

Jednotlivá jména nebo skupiny jmen lze *přetáhnout* z levého do pravého rámečku.

Tlačítko *Sestavit seznam sloupců* vyprodukuje ze seznamu v *pravém rámečku* editovaný seznam sloupců v části "Výsledný seznam sloupců". Seznam je uspořádán do samostatných řádků, jestliže zaškrťávací políčko *Do řádku* není zaškrtnuto.

Tento seznam, bud' celý nebo jeho část, lze vybrat a přímo *zkopírovat* nebo *přetáhnout* do oblasti editoru.

Sestavení seznamu sloupců do řádku

Je-li zaškrtnuto políčko *Do řádku* sestaví tlačítko *Sestavit seznam sloupců* editovaný seznam do jednoho řádku.

Vyberte jména sloupců vlevo a zařaďte je přetažením vpravo.

FIRSTNAME	WORKDEPT
MIDINIT	EMPNO
LASTNAME	LASTNAME
WORKDEPT	SALARY
PHONENO	
HIREDATE	
JOB	
EDLEVEL	
SEX	
BIRTHDATE	
SALARY	
BONUS	
COMM	

Výsledný seznam sloupců

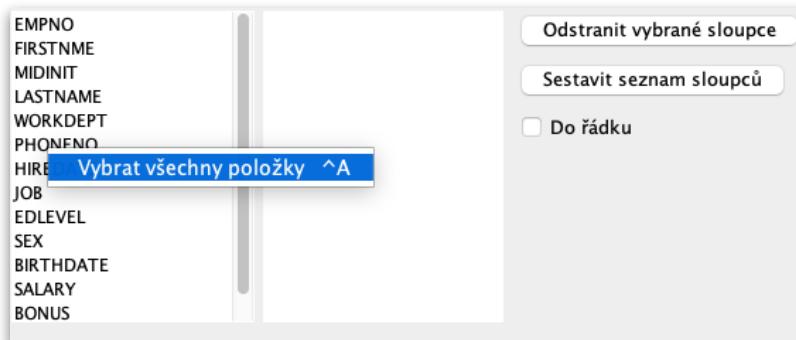
Označte seznam a zkopírujte do editoru.

WORKDEPT, EMPNO, LASTNAME, SALARY

Tento seznam, bud' celý nebo jeho část, lze vybrat a přímo *zkopírovat* nebo *přetáhnout* do oblasti editoru.

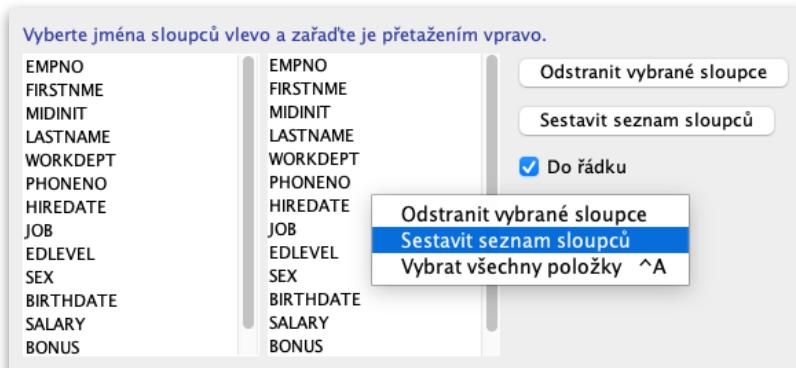
Výběr všech jmen v levém i pravém rámečku

- Klepnutím pravým tlačítkem myši a vybrat příkaz *Vybrat všechny položky* v kontextové nabídce.
- Stiskem klávesové zkratky Ctrl A (Cmd A in macOS).

Kontextová nabídka na pravém rámečku

- *Odstranit vybrané sloupce*. Účinkuje stejně jako stejně nazvané tlačítko.
- *Sestavit seznam sloupců*. Účinkuje stejně jako stejně nazvané tlačítko.
- *Vybrat všechny položky*. Účinkuje stejně jako klávesová zkratka Ctrl A (Cmd A v macOS).

Práce s členy fyzických a logických souborů

Na příkladu ukážeme, jak lze pracovat s datovými členy (members) fyzických a logických souborů. V případě logického souboru lze pracovat se všemi logickými členy spojenými do jednoho.

Předpokladem je, že soubory jsou vytvořeny pomocí DDS (Data Description Specifications). Vytvoření tabulek pomocí příkazů CREATE TABLE nebo CREATE VIEW totiž neumožňuje dodatečně přidat nebo odstranit datové členy.

Vytvoření fyzického a logického souboru se členy

Vytvořím fyzický soubor CENY.

```
*****
*   Soubor CENY - Ceník zboží
*****
A                               UNIQUE
A           R CENYR
*   Číslo zboží
A           CZBOZI      5A
*   Cena za jednotku (kus)
A           CENAJ      9P 2
*   Název zboží
A           NAZZBO      50A      CCSID(1208)
*   Definice klíče - Číslo zboží
A           K CZBOZI
```

Vytvořím logický soubor CENYL.

```
*****
*   Soubor CENY
*   Logický soubor
*****
A           R CENYR          PFILE(CENY)
A                           FORMAT(CENY)
A           K CZBOZI
```

V souboru CENY definují maximální počet členů.

```
CHGPF     FILE(CENY) MAXMBRS(12)
```

Přidám tři členy k souboru CENY.

```
ADDPFM    FILE(VZTOOL/CENY) MBR(CENY_01)
ADDPFM    FILE(VZTOOL/CENY) MBR(CENY_02)
ADDPFM    FILE(VZTOOL/CENY) MBR(CENY_03)
```

V logickém souboru CENYL definují maximální počet členů.

```
CHGLF    FILE(VZTOOL/CENYL) MAXMBRS(12)
```

K logickému souboru CENYL přidám také tři členy.

```
ADDLFM FILE(VZTOOL/CENYL) MBR(CENYL_01) DTAMBR((VZTOOL/CENY (CENY_01)))
ADDLFM FILE(VZTOOL/CENYL) MBR(CENYL_02) DTAMBR((VZTOOL/CENY (CENY_02)))
ADDLFM FILE(VZTOOL/CENYL) MBR(CENYL_03) DTAMBR((VZTOOL/CENY (CENY_03)))
```

Skript k vytvoření alias objektů a zápisu dat do členů

Následující skript CENY_ALIASES smaže alias objekty (jestliže existují) a vytvoří nové, pro každý člen fyzického i logického souboru pojmenované jako členy.

```
/* Předem odstraním objekty ALIAS pro členy fyzického a logického souboru */
DROP ALIAS VZTOOL.CENY_01 ;
DROP ALIAS VZTOOL.CENY_02 ;
DROP ALIAS VZTOOL.CENY_03 ;
DROP ALIAS VZTOOL.CENYL_01 ;
DROP ALIAS VZTOOL.CENYL_02 ;
DROP ALIAS VZTOOL.CENYL_03 ;

/* Vytvořím objekty ALIAS pro členy souboru CENY */
CREATE ALIAS VZTOOL.CENY_01 FOR VZTOOL.CENY(CENY_01) ;
CREATE ALIAS VZTOOL.CENY_02 FOR VZTOOL.CENY(CENY_02) ;
CREATE ALIAS VZTOOL.CENY_03 FOR VZTOOL.CENY(CENY_03) ;

/* Vytvořím objekty ALIAS pro členy logického souboru CENYL */
CREATE ALIAS VZTOOL.CENYL_01 FOR VZTOOL.CENY(CENY_01) ;
CREATE ALIAS VZTOOL.CENYL_02 FOR VZTOOL.CENY(CENY_02) ;
CREATE ALIAS VZTOOL.CENYL_03 FOR VZTOOL.CENY(CENY_03) ;

/* Vrátím předvolené schema */
SET SCHEMA DEFAULT;

/* Vymažu záznamy ze členů souboru CENY */
DELETE FROM CENY_01 ;
DELETE FROM CENY_02 ;
DELETE FROM CENY_03 ;

/* Vložím záznamy do členů souboru CENY */
INSERT INTO CENY_01 values ('00001', 8,99, 'PIŠKOTY OPAVIA') ;
INSERT INTO CENY_01 values ('00002', 459,00, 'Zubní pasta Kalodont') ;
INSERT INTO CENY_01 values ('00003', 1,25, 'Prádelní šňůra') ;

INSERT INTO CENY_02 values ('00004', 10,50, 'Ponožky pánské tmavé') ;
INSERT INTO CENY_02 values ('00005', 120,00, 'Tričko bílé') ;
INSERT INTO CENY_02 values ('00006', 10,55, 'Ponožky pánské bílé, nové')
```

Provedením skriptu vzniknou ALIAS objekty. ALIAS objekty mají v systému typ *FILE a atribut DDMF. DDMF (Distributed Data Management File) je objekt, který slouží k přístupu ke vzdálenému místu (Remote Location) z lokálního místa (Local Location). Jde o objekt z architektury SNA, APPC. Zde jsou obě místa totožná a objekt slouží jako prostředek přístupu ke členu datového souboru.

Opt	Object	Type	Attribute	Text
-	CENY	*FILE	PF-DTA	CENY
-	CENY_01	*FILE	DDMF	
-	CENY_02	*FILE	DDMF	
-	CENY_03	*FILE	DDMF	
-	CENYL	*FILE	LF	CENYL
-	CENYL_01	*FILE	DDMF	
-	CENYL_02	*FILE	DDMF	
-	CENYL_03	*FILE	DDMF	

Kontrolní výpis dat ze členů logického souboru

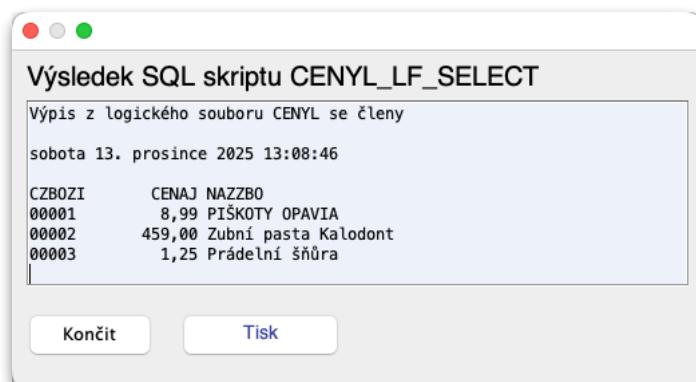
Nyní provedeme dotazy na logické členy.

--Výpis z logického souboru CENYL se členy

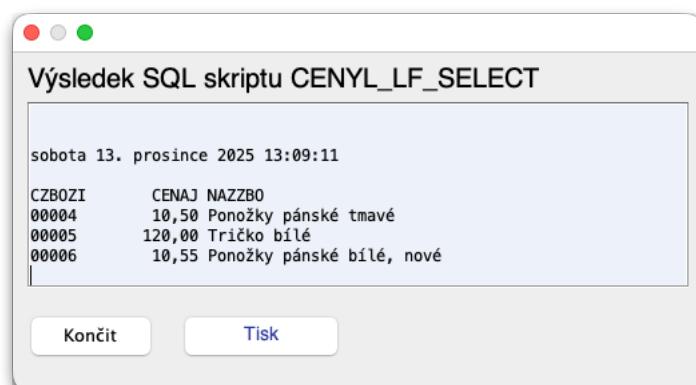
```
SELECT * FROM CENYL_01;
SELECT * FROM CENYL_02;
SELECT * FROM CENYL_03;
SELECT * FROM CENYL
```

Dostaneme čtyři obrazovky s obsahem logických členů.

Člen CENYL_01:

Člen CENYL_02:

Člen CENYL_03 (prázdný):

Všechny členy dohromady:

